

BoysLingo

Enhancement of boys' language skills through gamified mobile learning

Podręcznik dla nauczycieli

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podręcznik dla nauczycieli

Przedmowa

Jesteśmy częścią stojącego na rozdrożu, stale ewoluującego, globalnego społeczeństwa. Społeczeństwa, które w coraz większym stopniu splecione jest nićmi języka. W tym świecie wzajemnych relacji i zależności biegłość językowa nie jest już tylko umiejętnością, ale koniecznością. Języki otwierają przed nami ogrom perspektyw w każdej dziedzinie; zarówno w prywatnym życiu codziennym, jak i w miejscu pracy. Jednakże nabywanie kompetencji językowych pozostaje procesem silnie zróżnicowanym w zależności od płci, co jest szczególnie widoczne w przypadku umiejętności czytania i pisania chłopców. To właśnie powyższy kontekst stał się impulsem napędzającym zespół BoysLingo do działania, a znalezienie odpowiednich rozwiązań było ideą przyświecającą realizacji niniejszego projektu.

BoysLingo to inicjatywa zrodzona z chęci zainspirowania chłopców do nauki języków przy wykorzystaniu potencjału szeregu dostępnych obecnie narzędzi cyfrowych.

Finansowany przez program Erasmus+ i realizowany w pięciu krajach partnerskich – w Polsce, na Cyprze, w Grecji, we Włoszech i w Irlandii – projekt BoysLingo ma na celu wsparcie rozwoju kompetencji językowych chłopców w ramach wykorzystujących mechanizmy gier mobilnych środowisk edukacyjnych.

Niniejszy podręcznik stanowi integralną część tego przedsięwzięcia. Przeznaczony dla nauczycieli, dyrektorów oraz pracowników szkół podstawowych i średnich, zawiera praktyczne spostrzeżenia, strategie i najlepsze praktyki mające na celu usprawnienie procesu nauki języków w warunkach szkolnych za pomocą narzędzi cyfrowych. Jest to próba przekształcenia sal lekcyjnych w dynamiczne przestrzenie edukacyjne, gdzie wiedza, owszem, jest przekazywana, ale jej zdobywanie to też świetne, angażujące i inspirujące do działania doświadczenie dla każdego z uczących się.

Niniejszy projekt wywodzi się z uznania kluczowej roli biegłości językowej i potrzeby zniwelowania różnic w poziomie kompetencji językowych dyktowanych płcią, skupiając się przede wszystkim na tych, dla których skuteczne uczenie się jest trudniejsze – chłopców. Przeprowadzone przez zespół projektowy działania objęły zarówno przegląd dostępnych w poszczególnych krajach opracowań specjalistycznych, jak i przeprowadzenie wśród nauczycieli języków

ankiet badających możliwe przyczyny i przejawy tych wynikających z płci różnic. Naszym celem było przedstawienie nauczycielom niezbędnych narzędzi i wskazówek pozwalających na zminimalizowanie tych różnic oraz sprawienie, że skuteczna nauka języków stanie się możliwa bez względu na płeć.

Pierwszy rozdział niniejszego podręcznika to przedstawienie wyzwań, przed którymi stają chłopcy w czasie nauki czytania i pisania – porównujemy ich postawy i preferencje z tymi wykazywanymi przez dziewczęta. W kolejnych rozdziałach omawiamy dostępne w poszczególnych krajach opracowania traktujące o metodach rozwoju kompetencji językowych u chłopców, najnowsze badania i analizy, praktyczne strategie, najlepsze praktyki oraz potencjalną rolę technologii i mobilnego uczenia się w rozwoju umiejętności czytania i pisania chłopców.

Zespołowi BoysLingo przyświeca wyjątkowa wizja: przyszłości, w której żaden młody człowiek nie pozostanie w tyle. Niniejszy podręcznik jest naszym wkładem w tę wizję – przewodnikiem dla nauczycieli i społeczności szkolnych na drodze ku udoskonalonym umiejętnościom uczenia się języków, zwłaszcza u chłopców. Mamy nadzieję, że przedstawione tutaj wytyczne, strategie i najlepsze praktyki zainspirują odbiorców i umożliwią im stworzenie inspirującego i inkluzywnego

środowiska sprzyjającego skutecznej nauce
języków w warunkach szkolnych.
Witamy w BoysLingo.

Spis treści

	1
Podręcznik dla nauczycieli	2
	5
Wstęp	7
Zrozumienie kompetencji językowych chłopców	14
Postawy czytelnicze	14
Preferencje czytelnicze	16
Nawyki czytelnicze	18
Bibliografia	20
Przegląd opracowań	22
Polska	22
Cypr	38
Grecja	53
Włochy	72
Irlandia	81
Rekomendacje w zakresie rozwoju kompetencji językowych chłopców	96
Technologia a kompetencje językowe chłopców	106
Wnioski	117

Wstęp

„BoysLingo – Rozwijanie kompetencji językowych chłopców poprzez wykorzystującą mechanizmy gier naukę mobilną” to finansowany przez program Erasmus+ (KA220-SCH – Partnerstwa współpracy w sektorze edukacji szkolnej) i realizowany w pięciu krajach partnerskich – w Polsce, na Cyprze, w Grecji, we Włoszech i w Irlandii, projekt mający na celu zainspirowanie chłopców do nauki języków poprzez rozwój ich kompetencji językowych przy wsparciu wykorzystujących mechanizmy gier mobilnych środowisk edukacyjnych.

Niniejszy podręcznik, opracowany w ramach projektu BoysLingo, stanowi pierwszy z zestawu zasobów mających na celu wspieranie edukatorów na poziomie szkół podstawowych i średnich w angażowaniu, motywowaniu i wzmacnianiu pozycji chłopców w działaniach podejmowanych w obszarze nauki języków (czytanie, pisanie, mówienie, rozumienie ze słuchu). W szczególności podręcznik BoysLingo adresowany jest do nauczycieli, dyrektorów oraz pracowników szkół podstawowych i średnich, a jego zadaniem jest przedstawienie im praktycznych spostrzeżeń, najlepszych praktyk i

Podręcznik BoysLingo jest zatem narzędziem wspierającym nauczycieli zarówno na początku ich drogi zawodowej, jak i w ich dalszym rozwoju. Opracowany on został jako punkt odniesienia dla nauczycieli oraz społeczności szkolnych w:

- a) zrozumieniu, jak ważne w życiu uczniów, zwłaszcza chłopców, jest doskonalenie umiejętności uczenia się języków, oraz angażowanie ich w naukę języków;
- b) zdobywaniu praktycznej wiedzy i czerpaniu inspiracji z najlepszych praktyk w zakresie nauki języków;
- c) zdobywaniu wiedzy o tym, jak mobilne uczenie się może usprawnić proces uczenia się w ogóle;
- d) tworzeniu lepszej przyszłości dla wszystkich – bez wyjątku – młodych ludzi.

strategii ukierunkowanych na skuteczniejszą organizację i prowadzenie zajęć językowych w warunkach szkolnych z użyciem narzędzi cyfrowych, takich jak wykorzystujące mechanizmy gier mobilne środowiska edukacyjne, jako jednych z najpotężniejszych i najskuteczniejszych sposobów motywowania i inspirowania młodych ludzi do nauki.

Punktem wyjścia realizowanego przez kraje partnerskie projektu była świadomość ogromnego znaczenia biegłości językowej w ciągle zmieniającym się społeczeństwie i jej wpływu na ścieżkę rozwoju każdego ucznia w dowolnej dziedzinie, zarówno w prywatnym życiu codziennym, jaki i w szkole lub miejscu pracy. Podjęta inicjatywa w szczególności skupiła się na tych, dla których osiągnięcie sukcesu w tym zakresie wydaje się stanowić większe wyzwanie, tj. uczniów płci męskiej. Spośród wszystkich omawianych kompetencji językowych specjalną uwagę poświęcono umiejętności czytania. Zgodnie z badaniem PISA 2018 umiejętność czytania polega na „rozumieniu, wykorzystywaniu, ocenie, refleksji i angażowaniu się w teksty ukierunkowanym na osiągnięcie własnych celów, pogłębienie wiedzy oraz zwiększenie własnego potencjału i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym” (OECD, 2019, s. 3).

Świadomość znaczenia kompetencji językowych na drodze do sukcesu w wielu obszarach ludzkich działań oraz w promocji niezależnego stylu życia wśród młodych ludzi było tym, co skłoniło zespół projektowy BoysLingo do zbadania na poziomie krajowym (przeгляд dostępnych opracowań specjalistycznych) i lokalnym (przeprowadzenie ankiet wśród nauczycieli języków) możliwych przyczyn i przejawów wynikających z płci i wpływających na kompetencje językowe różnic, a naszym celem było skuteczne wspieranie nauczycieli w ich wysiłkach na rzecz ich niwelowania. Dodatkowo przeprowadzone badania umożliwiły zespołowi projektowemu identyfikację stosowanych w poszczególnych krajach

najlepszych praktyk w zakresie inspirowania chłopców do nauki języków, gdzie włączenie mechanizmów gier do zajęć językowych jest gorąco zalecane jako sposób na pogłębienie doświadczeń edukacyjnych uczniów.

Chociaż w dostępnych opracowaniach (np. we Włoszech) na pierwszy rzut oka niewiele miejsca poświęca się wynikającym z płci różnic w skutecznym uczeniu się języków i kompetencjach językowych, a cała uwaga skupiona jest na dziewczętach osiągających gorsze wyniki w matematyce, to – jak wykazały nasze badania – osiąganie przez chłopców gorszych, w porównaniu z dziewczętami, wyników w czytaniu i pisaniu jest w Unii Europejskiej (UE), zwłaszcza w krajach biorących udział w projekcie BoysLingo, dość dobrze udokumentowane, a także unaocznione przez wyniki najnowszego badania PISA. Dlatego niezwykle ważne jest zbadanie tego trendu i wniesienie – opartego na międzynarodowych działaniach – wkładu w tę nowatorską dziedzinę badań.

Ostatnie badania sugerują, że na osiągnięcie dobrych wyników w nauce u chłopców może wpływać wiele czynników i że są one związane głównie ze zmiennymi społeczno-ekonomicznymi lub kulturowymi, co bezpośrednio wpływa na motywację chłopców do czytania, chociaż różnice w budowie mózgu i procesach poznawczych mogą również odgrywać tu pewną rolę. Na obecny poziom kompetencji czytania i pisania chłopców w poszczególnych krajach partnerskich wpływ mają specyficzne uwarunkowania krajowe, jednakże w odniesieniu do chłopców mających trudności z osiągnięciem odpowiedniego poziomu kompetencji językowych odnotowano też czynniki transgraniczne, co sugeruje pilną potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na to zjawisko i zastosowania odpowiednich najlepszych praktyk, narzędzi i strategii, które mogłyby pomóc w zmniejszeniu tych wynikających z płci różnic. Faktem jest, że

polityka edukacyjna prowadzona w poszczególnych krajach realizuje inicjatywy mające na celu poprawę obecnej sytuacji, a równocześnie oczywiste jest również to, że zapewnienie uczniom płci męskiej bardziej inkluzywnego i angażującego doświadczenia w nauce języków wymaga natychmiastowego podjęcia szeregu konkretnych działań.

Świadomi występujących różnic, na początku projektu partnerzy przeprowadzili na poziomie poszczególnych krajów ankietę, która umożliwiłaby im zarówno zrozumienie wynikających z płci różnic w zakresie kompetencji językowych (w odniesieniu do zarówno języków ojczystych, jak i obcych) uczniów, jak i uzyskanie wglądu w wyzwania i szanse związane z promowaniem równych efektów uczenia się dla uczniów płci męskiej i żeńskiej. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród nauczycieli w każdym kraju partnerskim sugerują, zgodnie też z najnowszymi opracowaniami, że chłopcy wydają się mieć większe problemy w nabywaniu umiejętności czytania i pisania niż dziewczęta i są mniej od nich pewni swoich kompetencji językowych. Jeśli chodzi o motywację, chłopcy nie postrzegają czytania jako ciekawego zajęcia i wykazują mniejsze nim zainteresowanie, będąc bardziej skłonni do czytania w celach praktycznych niż rekreacyjnych.

Większość biorących w ankiecie nauczycieli zdaje sobie sprawę z tego braku motywacji i wie, że chłopcy wymagają tekstów wzbudzających ich zainteresowanie. Dlatego ważne jest, aby wziąć pod uwagę ich preferencje czytelnicze, takie jak książki sportowe, komiksy i zasoby cyfrowe. W szczególności nauczyciele uważają, że technologia może wspomóc usprawnienie procesu uczenia się języków u chłopców, ponieważ czyni go bardziej atrakcyjnym i inspirującym dzięki wykorzystaniu gier i aplikacji, które zapewniają większą różnorodność i

bodźce, zachęcają do współpracy z innymi, ugruntowują zdobytą już wiedzę i wspierają percepcję wzrokową.

Wśród szeregu różnych strategii, które mogą pomóc w doskonaleniu umiejętności czytania i pisania chłopców (np. ujęcie męskich wzorców do naśladowania w nauczaniu, wdrażanie programów podkreślających znaczenie umiejętności czytania i pisania, zwiększenie zaangażowania rodziców, zaadresowanie stereotypów płciowych i uprzedzeń nauczycieli itp.), wykorzystanie technologii i narzędzi cyfrowych, takich jak gry edukacyjne i aplikacje, rzeczywiście wydaje się odgrywać niezwykle ważną rolę w angażowaniu uczniów w proces uczenia się, jako że zwiększają one poziom motywacji po stronie uczniów, a równocześnie pozwalają nauczycielom wejść w obszar ich osobistych zainteresowań. Wykorzystanie mechanizmów gier w edukacji umożliwia motywowanie do konsekwentnego uczestnictwa i długoterminowego zaangażowania poprzez „wprowadzenie elementów gier do innych aktywności, zwykle w celu uczynienia danej aktywności bardziej interesującą i przyjemną” (Oxford Learner's Dictionaries). Jest to zatem innowacyjna metoda nauczania, która w połączeniu z mobilnym podejściem do uczenia się, czyli „podejściem wykorzystującym urządzenia mobilne, takie jak telefony komórkowe i tablety, umożliwiającym uczniom uczenie się w dowolnym miejscu i czasie” (Oxford Learner's Dictionaries) może wspierać naukę języków i przyczynić się do osiągnięcia nadzwyczajnych wyników. Możliwości oferowane zarówno przez wykorzystywanie mechanizmów gier, jak i mobilne uczenie się pozwalają uczniom czerpać radość z elastycznego podejścia do nauki, dając im czas i przestrzeń na bardziej niezależne zarządzanie procesem uczenia się, wykorzystując ich umiejętności cyfrowe i korzystając z narzędzi, które już dobrze znają. Konieczne jest zatem zapewnienie nauczycielom niezbędnego

kształcenia w zakresie korzystania z narzędzi cyfrowych, a także wspieranie ich w obszarze integracji narzędzi cyfrowych i działań wykorzystujących mechanizmy gier, co pozwoli im podnieść poziom zaangażowania i motywacji chłopców do czytania.

Podręcznik BoysLingo w pierwszej kolejności przeprowadzi nauczycieli przez – zidentyfikowane w oparciu o wyniki przeprowadzonych ankiet – wyzwania stojące przed chłopcami w zakresie umiejętności czytania i pisania oraz ich postawy i preferencje czytelnicze różniące się od tych wykazywanych przez dziewczęta, co w efekcie pozwoli im wypracować skuteczniejszą strategię pracy z nimi w warunkach szkolnych.

Następnie omówione zostaną dostępne obecnie opracowania, w tym najnowsze badania, na temat rozwoju kompetencji czytania i pisania chłopców.

W kolejnych rozdziałach przedstawione są praktyczne strategie i najlepsze praktyki dla nauczycieli ukierunkowane na stworzenie wspierającego i angażującego środowiska uczenia się dla chłopców, a także sugestie, jak wykorzystać technologię i mobilne uczenie się na rzecz doskonalenia umiejętności czytania i pisania chłopców.

Podręcznik BoysLingo jest zatem narzędziem wspierającym nauczycieli zarówno na początku ich drogi zawodowej, jak i w ich dalszym rozwoju. Opracowany on został jako punkt odniesienia dla nauczycieli oraz społeczności szkolnych w:

a) zrozumieniu, jak ważne w życiu uczniów, zwłaszcza chłopców, jest doskonalenie umiejętności uczenia się języków, oraz angażowanie ich w naukę języków;

b) zdobywaniu praktycznej wiedzy i czerpania inspiracji z innych najlepszych praktyk w zakresie nauki języków;

c) zdobywaniu wiedzy o tym, jak mobilne uczenie się może usprawnić proces uczenia się;

d) tworzeniu lepszej przyszłości dla wszystkich – bez wyjątku – młodych ludzi.

Mamy nadzieję, że przedstawione tutaj wytyczne i sugestie okażą się przydatne i będą one źródłem motywującej inspiracji.

Zespół BoysLingo

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie nauczycielom zwięzłego obrazu wyzwań stojących przed chłopcami w zakresie ich postaw, preferencji i zwyczajów czytelniczych. Zapoznanie się z nimi i ich zrozumienie pozwoli nauczycielom sprostać przedstawionym wyzwaniom w warunkach szkolnych i stworzyć wspierające i inkluzywne środowisko uczenia się dla wszystkich uczniów.

Kompetencje językowe chłopców – o co chodzi?

Postawy czytelnicze

Chłopcy często wykazują zróżnicowane postawy czytelnicze, które mogą wpływać na ich zaangażowanie i motywację. Niektóre z nich to:

a) Niechęć do czytania: Chłopcy wykazują większą tendencję do niechęci lub braku zainteresowania czytaniem w porównaniu z dziewczętami. Chłopcy nie są czytelnikami tak chętnymi jak dziewczęta i nie poświęcają na to zajęcia czasu wolnego, ponieważ postrzegają je jako trudne, a zatem unikają go, kiedy tylko mogą (Gunter i Kenny, 2008, s. 86). Niechętni czytelnicy to zwłaszcza chłopcy umiejący czytać, którzy jednak decydują się nie sięgać po książki (Love i Hamston, 2003, s. 162) z różnych powodów, w tym oczekiwań kulturowych lub społecznych, wpływu rówieśników, wrodzonych cech i postrzeganych norm płciowych.

b) Stereotypy i postrzeganie siebie: Chłopcy mogą postrzegać czytanie w sposób negatywny jako „kobieca” aktywność, nawet jeśli lubią czytać; to prowadzi do niechęci do sięgania po książki (Gambell i Hunter, 2000; Sokal i in., 2005, s. 14). Utrzymywanie się tradycyjnych ról płciowych i priorytetowe traktowanie tradycyjnie męskich działań, takich jak sport i zajęcia na świeżym powietrzu, może przyczynić się do zaistnienia kontekstu kulturowego, w którym rozwój umiejętności czytania i pisanie oraz pozytywne wzorce do naśladowania dla chłopców, którzy lubią czytać, są mniej podkreślane. Na postrzeganie czytania i pisanie przez chłopców może również wpływać ograniczona obecność postaci męskich w literaturze i materiałach dydaktycznych. Przyczynia się do tego również organizacja, wybór i ocena obszarów programowych, przy czym przedmioty takie jak nauki ścisłe (zwłaszcza fizyka), matematyka i technologia są postrzegane jako zorientowane na mężczyzn, a języki i nauki humanistyczne są uważane za zorientowane na kobiety.

Preferencje czytelnicze

Chłopcy często wykazują zróżnicowane preferencje czytelnicze, co może znacząco wpłynąć na poziom ich zainteresowania i przyjemności czerpanej z sięgania po słowo pisane. Rozpoznanie i

zrozumienie tych preferencji ma kluczowe znaczenie dla nauczycieli, dając im możliwość stworzenia inkluzywnego środowiska czytelniczego. Oto kilka podstawowych czynników, które należy wziąć pod uwagę:

a) Preferencje gatunkowe: Chłopcy mogą skłaniać się ku gatunkom takim jak przygoda, akcja, fantastyka, science fiction, literatura faktu, komedia, sport, komiksy oraz powieści graficzne lub kryminały (Hébert i Pagnani, 2010, s. 38-9; Cypress i Lee-Anderson, 2011), które zazwyczaj traktują o ciekawszych z punktu widzenia chłopców tematach i mają wartko płynącą akcję, natomiast dziewczęta czytają bardziej realistyczne książki, bajki i historie fantastyczne. W badaniu przeprowadzonym wśród chłopców czytających książki spoza szkolnej podstawy programowej (Cypress i Lee-Anderson (2011)) 37% respondentów wskazało, iż było pod wrażeniem

głównych bohaterów tych książek. Dalsza analiza wykazała, że postacie te zostały przedstawione jako pokonujące życiowe przeszkody, osiągające sukcesy oraz mające pozytywne i inspirujące spojrzenie na świat i życie. Książki te wpływają na nastawienie chłopców do życia, dając im w czasie dorastania nadzieję i pozwalając czerpać inspirację z nieustraszonych bohaterów. Co więcej, książki, które pozwalają chłopcom identyfikować się z bohaterami, zachęcają ich do wyobrażenia siebie jako przywódców (s. 68-9).

b) Czytanie online i elementy wizualne: Czytanie online staje się coraz bardziej popularne, szczególnie wśród chłopców preferujących zajęcia wykorzystujące technologię. Uwzględnienie preferencji chłopców dotyczących internetowych platform czytelniczych, formatów cyfrowych lub interaktywnego tworzenia narracji może być ważne dla nauczycieli dążących do stworzenia inkluzywnego środowiska czytelniczego. Love i Hamston (2003) podkreślają znaczenie uznania roli wieloaspektowych i semiotycznie złożonych form czytania w kształtowaniu tożsamości chłopców w obecnej erze cyfrowej. Niezastosowanie się do tego może doprowadzić do alienacji wielu młodych mężczyzn z systemu oświaty. Obecnie chłopcy ci są powszechnie określanii jako „ekranolatkowie” (z ang. screenagers), czyli nastolatki, którzy dorastali korzystając z komputerów domowych, internetu, gier elektronicznych i konsoli wirtualnej rzeczywistości (s. 173). „Ekranolatkowie” z chęcią sięgają po e-książki, które aktywują bardziej zróżnicowane procesy czytania i zachowania niż książki drukowane. Co więcej, chłopcy często doceniają teksty, które zawierają też elementy graficzne, takie jak ilustracje, wykresy, mapy lub powieści graficzne. Połączenie tekstu i elementów graficznych przemawia do ich wzrokowego stylu uczenia się. Pomoce wizualne i teksty dostępne online, takie jak e-booki, artykuły internetowe

lub cyfrowe platformy, na których użytkownicy dzielą się stworzonymi przez siebie tekstami, odpowiadają konkretnym zainteresowaniom chłopców i skuteczniej ich angażują, zwiększając w ten sposób poziom zrozumienia i zainteresowania treścią.

Nawyki czytelnicze

Na rozwój umiejętności czytania i pisanja chłopców wpływają też ich nawyki czytelnicze, które nauczyciele mogą wykorzystać do pielęgnowania pasji czytelniczej i doskonalenia chłopięcych kompetencji językowych. Mowa o takich nawykach jak:

a) Czytanie rekreacyjne: Majid i Tan (2007) stwierdzili, że główną motywacją uczniów do czytania w czasie wolnym była poprawa ich ocen, a następnie rozwój kompetencji językowych, zdobywanie nowej wiedzy, relaks i traktowanie czytania jako hobby, natomiast mniejszy odsetek czytał na prośbę rodziców lub nauczycieli. Więcej dziewcząt niż chłopców ma nawyk codziennego czytania. Natomiast więcej chłopców czyta dla przyjemności podczas wakacji szkolnych, co prawdopodobnie wynika ze zróżnicowanego poziomu uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych i ilości czasu, który może zostać przeznaczony na czytanie. Uczniowie wskazali też ulubione miejsca, w których czytają, gdzie znaczna większość preferuje dom, a następnie szkołę i transport publiczny, a niewielki odsetek wybiera biblioteki publiczne. Chociaż powszechnie uważa się, że czytanie niezwiązane ze szkołą przyczynia się do rozwoju umiejętności czytania, możliwe jest również, że poziom kompetencji uczniów w tym zakresie wpływa na ilość i rodzaje tekstów, takich jak książki, czasopisma,

komiksy i napisy telewizyjne, które zdecydują się oni przeczytać poza szkołą (Leppänen i in., 2005).

b) Czytanie relacyjne i selektywne: Dzieci często dobrze reagują na teksty, które odnoszą się do ich osobistych doświadczeń, hobby lub zainteresowań. Teksty traktujące o doświadczanej przez nie rzeczywistości sprzyjają głębszemu zaangażowaniu i umacniają ich nawyki czytelnicze. Dodatkowo dzieci praktykują czytanie selektywne polegające na wybieraniu tych rozdziałów lub fragmentów książek, które pokrywają się z ich zainteresowaniami, i pomijają części uznane przez nich za mniej atrakcyjne. Ten nawyk pozwala im skupić się na tych fragmentach książek, które najbardziej przyciągają ich uwagę.

c) Aktywne strategie czytania: Chłopcy mogą czerpać korzyści z włączenia aktywnych strategii czytania, które wymagają interakcji z tekstem. Zachęcanie ich do przewidywania, co może się wydarzyć dalej, zadawania pytań dotyczących treści, podsumowywania kluczowych punktów i wizualizacji wydarzeń może zwiększyć poziom ich zaangażowania i zrozumienia czytanego tekstu. Chłopcy mogą też czerpać przyjemność z dyskusji i dzielenia się swoimi doświadczeniami z czytania z rówieśnikami, przyjaciółmi lub członkami rodziny. Może to obejmować polecanie książek, uczestnictwo w klubach książki lub grupach

Na ogół na nawyki czytelnicze chłopców wpływ mają różne czynniki (Celik, 2020; Ahmad i in., 2021). Najważniejsze z nich to:

Stereotypy płciowe

Preferowanie konkretnych gatunków

Dostępność tekstów

Brak czasu na czytanie niezwiązane ze szkołą

Wzory do naśladowania

Miejsce czytania

Środowisko rodzinne

Wpływ rówieśników

Wpływy technologiczne

czytelniczych lub angażowanie się w rozmowy o ulubionych postaciach, zwrotach akcji lub seriach literackich. Strategie te pomagają chłopcom aktywnie uczestniczyć w procesie czytania i sprawiają, że jest on dla nich przyjemniejszy.

Bibliografia

Ahmad, Z., Tariq, M., Iqbal, Q., Sial, T. A. (2021). Exploring the factors affecting the development of reading habits among children. *Library Philosophy & Practice*.

Celik, B. (2020). A Study on the factors affecting reading and reading habits of preschool children. *International Journal of English Linguistics*, 10(1), 101-114.

Cypress, A., Lee-Anderson, K. (2011). The impact of boys and literacy: Connecting boys with books, engaging the adolescent reader. *International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, 5(10), 59-71.

Gambell, T. J., Hunter, D. M. (1999). Rethinking gender differences in literacy. *Canadian Journal of Education*, 24(1), 1-16.

Gunter, G., Kenny, R. (2008). Digital booktalk: Digital media for reluctant readers. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 8(1), 84-99.

Hébert, T. P., Pagnani, A. R. (2010). Engaging gifted boys in new literacies. *Gifted Child Today*, 33(3), 36-45.

Leppänen, U., Aunola, K., Nurmi, J. E. (2005). Beginning readers' reading performance and reading habits. *Journal of Research in Reading*, 28(4), 383-399.

Love, K., Hamston, J. (2003). Teenage boys' leisure reading dispositions: Juggling male youth culture and family cultural capital. *Educational Review*, 55(2), 161-177.

Majid, S., Tan, V. (2007). Understanding the Reading Habits of Children in Singapore. *Journal of Educational Media & Library Sciences*, 45(2).

Sokal, L., Katz, H., Adkins, M., Gladu, A., Jackson-Davis, K., Kussin, B. (2005). Boys will be “boys”: Variability in boys’ experiences of literacy. *Alberta Journal of Educational Research*, 51(3), 216–230.

Przegląd opracowań specjalistycznych

Podręcznik BoysLingo to efekt prac zespołu projektowego z krajów partnerskich, który przeprowadził szeroko zakrojony przegląd dostępnych opracowań specjalistycznych mający na celu zbadanie obecnej sytuacji w zakresie kompetencji językowych chłopców w ich krajach. Dogłębne badania i analizy pozwoliły zidentyfikować unikalne na poziomie każdego kraju wyzwania, trendy i braki w umiejętnościach czytania i pisanie chłopców, biorąc pod uwagę takie czynniki jak obowiązujący system edukacji, dynamika społeczna i wpływy kulturowe. To wszystko posłużyło jako podstawa do zrozumienia specyficznych potrzeb i wymagań chłopców w zakresie rozwoju kompetencji językowych, dostarczając cennych spostrzeżeń i wspierając opracowanie skutecznych strategii i działań. Badając sytuację w swoich krajach, organizacje partnerskie zdobyły cenną wiedzę rzucającą światło na kontekst zagadnienia kompetencji językowych, co z kolei umożliwiło im opracowanie skonkretyzowanych rozwiązań zaspokajających specyficzne potrzeby chłopców i skutecznie przyczyniających się do rozwoju ich umiejętności czytania i pisanie.

Polska

Wprowadzenie

Słowem wstępu

W Polsce istnieje wiele opracowań z zakresu nauczania, dydaktyki i metodyki – zarówno w zakresie języków obcych, jak i innych przedmiotów szkolnych. Zauważa się wiele różnic wpływających na proces uczenia się, np. pora dnia, wiek, pochodzenie. Trudno jednak znaleźć opracowanie odnoszące się do różnic płciowych w tym zakresie. W ostatnich latach w Polsce daje zaobserwować się zmiany idące w kierunku uznania równości płci. Odbywa się to bez uwzględniania różnic w budowie mózgu lub procesach poznawczych.

Istotna rola rozpoznania zagadnienia kompetencji językowych chłopców

Już we wczesnym dzieciństwie uwidaczniają się różnice w przyswajaniu języka przez dziewczęta i chłopców. Dziewczęta zwykle zaczynają mówić znacznie wcześniej, a w pierwszych latach szkoły wykazują lepszą znajomość ortografii i gramatyki oraz mają znacznie większy zasób słownictwa. Nie oznacza to jednak, że są „lepsze”. Chłopcy mają znacznie lepiej rozwiniętą semantykę i abstrakcyjne myślenie. Zbadanie przebiegu procesu rozwoju kompetencji językowych u chłopców i dziewcząt jest istotne ze względu na różnice w stylach uczenia się, preferencjach i motywacjach występujące pomiędzy obiema płciami. Niektóre badania sugerują, że chłopcy osiągają doskonałe wyniki w poszczególnych aspektach uczenia się języków, takich jak gramatyka i składnia, podczas gdy dziewczęta mają przewagę w obszarach takich jak przyswajanie

słownictwa i płynność mówienia. Również czynniki społeczne i kulturowe mogą wpływać na sposób, w jaki chłopcy i dziewczęta uczą się języków.

Dobrym przykładem pokazującym, że takie różnice faktycznie istnieją, jest badanie z 2015 r. dotyczące grupy imigrantów w Holandii. Badanie to wykazało znaczącą różnicę i przewagę kobiet w zakresie nauki języków. W latach 2016-2018 na Uniwersytecie Szczecińskim przeprowadzono badanie na studentach Wydziału Filologicznego dotyczące różnic i podobieństw w przyswajaniu języków obcych wśród kobiet i mężczyzn. Jedyną zmienną była tu właśnie płeć respondentów. Wyniki wyraźnie wskazują, że różnice między płciami są widoczne nawet wśród osób uczących się na uczelniach wyższych. Autorka badania wyróżniła kilka obszarów, które uznała za istotne dla wyników badania: inteligencję i zdolności, funkcjonowanie poznawcze, strategie komunikacyjne, osobowość i temperament, motywację, emocje i stres oraz postrzeganie siebie.

Pytanie badawcze

Jakie obszary powinniśmy zbadać i jak powinniśmy wykorzystać tę wiedzę, aby poprawić szanse edukacyjne chłopców w obszarze nauki języków.

Tło

Historyczny i kulturowy kontekst kompetencji językowych w Polsce

Historia alfabetyzacji w Polsce jest równie długa i złożona jak historia tego kraju. Na początku naszej ery ludność zamieszkująca dzisiejsze tereny Polski mówiła językiem praindoeuropejskim. Wraz z upływem czasu i migracją ludności ewoluował język prastłowiański. Początki Polski sięgają IX wieku i to właśnie tutaj na osi czasu można umieścić początki

języka polskiego. Pierwsze teksty napisane w języku polskim zawarte są w „Bulli gnieźnieńskiej” z 1137 roku.

Początki nauczania i pierwsze szkoły w Polsce sięgają XII wieku, kiedy to na jej terytorium pojawili się pierwsi mnisi postępujący się pismem łacińskim. Otworzyli oni szkoły dla szlachty i magnaterii. W XV wieku pojawiły się drukarnie, które przyczyniły się do szybkiego rozwoju umiejętności czytania i pisania społeczeństwa polskiego.

W okresie zaborów Polski (1772-1795) umiejętność czytania i pisania stała się ważnym narzędziem w walce o wolność i niepodległość. W tym czasie nauczanie języka polskiego było ograniczone, a możliwości czytania i pisania były ogromnie utrudnione, zwłaszcza wśród chłopstwa, które stanowiło większość ludności.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. kwestia edukacji i umiejętności czytania i pisania stała się jednym z priorytetów rządu. Polski rząd zainicjował programy edukacyjne mające na celu rozwój kompetencji językowych społeczeństwa. Po II wojnie światowej poziom umiejętności czytania i pisania w Polsce znacznie wzrósł, a edukacja stała się obowiązkowa i bezpłatna dla wszystkich dzieci.

Dziś w Polsce poziom kompetencji językowych jest wysoki, a edukacja jest dostępna dla wszystkich. Warto jednak mieć na uwadze kulturowe i społeczne uwarunkowania umiejętności czytania i pisania, które mogą wpływać na proces zdobywania kompetencji językowych.

Zgodnie z raportem „Różnice w umiejętności czytania uczniów w Polsce” z 2019 r., opracowanym przez Instytut Badań Edukacyjnych (IBE), polscy uczniowie w wieku 15 lat osiągnęli średni wynik w zakresie umiejętności czytania na poziomie 505 punktów (średnia OECD to 487 punktów),

plasując Polskę na 4. miejscu wśród krajów OECD, za Chinami, Singapurem i Makau.

Obecny poziom alfabetyzacji wśród chłopców

Według raportu „Stan polskiej oświaty” przygotowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w 2021 r. wskaźnik umiejętności czytania w Polsce wynosi 99,7%, co oznacza, że praktycznie wszyscy Polacy potrafią czytać. Wskaźnik alfabetyzacji w Polsce jest również bardzo wysoki i wynosi 99,3%. Z tego samego raportu wynika, że wskaźnik umiejętności czytania w Polsce wśród uczniów w wieku 9 lat wynosi 98,2% dla chłopców i 99,2% dla dziewcząt. Wskaźnik umiejętności pisania wynosi 97,9% dla chłopców i 99,1% dla dziewcząt. Wyniki egzaminu ósmoklasisty z 2022 r. wskazują, że dziewczęta mają wyższy poziom znajomości języka obcego (angielskiego). To samo dotyczy języka polskiego. Jak widać, nie są to duże rozbieżności. Wyniki te sugerują, że ogółem pod względem umiejętności czytania i pisania chłopcy w Polsce osiągają podobne wyniki jak dziewczęta.

Czynniki wpływające na kompetencje językowe chłopców

Czynniki społeczne i kulturowe

W niektórych społecznościach nadal istnieje przekonanie, że kobiety powinny być bardziej związane z kulturą piśmienną niż mężczyźni. To przekonanie może wpływać na to, jak rodzice i nauczyciele podchodzą do kwestii kompetencji językowych u chłopców. W rezultacie chłopcy mogą czuć się mniej zmotywowani do nauki czytania i pisania, a osiągnięte przez nich wyniki mogą być niższe.

Stereotypowe role płciowe mogą wpływać na to, jak dzieci postrzegają swoje umiejętności językowe. Chłopcy często kojarzeni są z takimi cechami jak siła i niezależność, podczas gdy umiejętności językowe częściej kojarzą się z kobiecością i delikatnością. Może to prowadzić chłopców do unikania czynności powiązanych z kobiecością, w tym nauki czytania i pisania.

Brak męskich wzorców do naśladowania w książkach i innych tekstach może wpływać na to, jak chłopcy postrzegają czytanie i pisanie. Może to prowadzić u chłopców do poczucia, że literatura nie jest dla nich.

Niewłaściwie wykorzystywana technologia (nawet gdy jest wykorzystywana jako narzędzie do rozwijania kompetencji językowych) może przyczynić się do spadku motywacji do nauki czytania i pisania. Chłopcy często korzystają z komputerów i gier wideo, co może prowadzić do skrócenia czasu spędzonego na nauce czytania i pisania.

Wzorce zachowań rówieśników i dorosłych mogą również wpływać na to, jakie umiejętności są uważane za ważne. Chłopcy, którzy nie widzą, że ich rówieśnicy lub dorośli przywiązują wagę do rozwoju kompetencji językowych, mogą nie czuć się zmotywowani do nauki czytania i pisania.

Czynniki ekonomiczne

Dostęp do edukacji zależy w dużej mierze od sytuacji finansowej rodziny. W Polsce edukacja jest bezpłatna, ale wiążą się z nią inne koszty, takie jak zakup podręczników, przyborów szkolnych i dodatkowych materiałów dydaktycznych. Rodziny o niskich dochodach mogą mieć trudności z pokryciem tych kosztów, co może wpłynąć na wyniki w nauce ich dzieci.

Warunki mieszkaniowe, w tym ilość miejsca i cisza w domu, mogą wpływać na motywację i wyniki w nauce. Chłopcy mieszkający w

zatrudnionych i hałaśliwych miejscach mogą mieć trudności z koncentracją podczas nauki czytania i pisania.

Dostęp do technologii, czyli komputerów, smartfonów i internetu, może pomóc w rozwijaniu umiejętności językowych. Jednak chłopcy z rodzin o niskich dochodach mogą mieć utrudniony dostęp do tych narzędzi ze względu na powiązane z nimi koszty.

Rodzice, którzy wykonują obarczone wysokim ryzykiem, nisko płatne lub dorywcze prace, mogą mieć trudności z zapewnieniem stabilnego i odpowiedniego miejsca do nauki dla swoich dzieci. Chłopcy, których rodzice spędzają dużo czasu w pracy, mogą mieć mniej czasu na naukę czytania i pisania oraz otrzymywać z ich strony mniejsze wsparcie.

Dostępność książek i innych materiałów dydaktycznych w domu również może wpływać na rozwój kompetencji językowych dzieci. Chłopcy z rodzin o niskich dochodach mogą mieć mniejszy dostęp do tych materiałów, co bezpośrednio wpłynie na ich wyniki w nauce.

Czynniki edukacyjne

Rodzice, którzy interesują się nauką swoich dzieci, mogą wpływać na rozwój ich umiejętności językowych. Wspólne czytanie książek, omawianie treści czytanych dzieł i zachęcanie do pisania może pomóc w rozwijaniu kompetencji językowych dzieci.

Metody wychowawcze stosowane przez rodziców, takie jak pochwały, kary, nagrody i krytyka, mogą wpływać na motywację dziecka do nauki. Rodzice powinni stosować metody motywujące do nauki i rozwijania umiejętności językowych, nie zniechęcając dziecka do nauki.

Rodzice powinni wspierać swoje dzieci w nauce czytania i pisania, pomagając im rozwiązywać napotkane problemy i zapewniając odpowiednie narzędzia do nauki. Dzieci, które otrzymują wsparcie rodziców, są bardziej skłonne do nauki i osiągają lepsze w niej wyniki.

Częste czytanie w domu może pomóc w rozwijaniu umiejętności językowych u dzieci. Rodzice powinni regularnie czytać swoim dzieciom, aby zachęcić je do czytania i rozwijania kompetencji językowych.

Środowisko domowe może wpływać na rozwój umiejętności czytania i pisania dzieci. Rodzice powinni stworzyć odpowiednie środowisko do nauki, takie jak ciche i spokojne miejsce oraz dostępność materiałów dydaktycznych.

Przeszkody stojące na drodze rozwoju kompetencji językowych chłopców

W społeczeństwie nadal funkcjonują stereotypy dotyczące płci, które wpływają na oczekiwania wobec chłopców i dziewcząt w zakresie kompetencji językowych. Chłopcy są często postrzegani jako mniej zainteresowani czytaniem i pisaniem niż dziewczęta, co może wpływać na ich motywację do nauki.

W Polsce brakuje nauczycieli, zwłaszcza na wsiach i w mniejszych miastach. Oznacza to, że aby osiągnąć wyznaczone cele edukacyjne, nauczyciele muszą pracować ciężiej i przy mniejszej dostępności zasobów. Brak specjalistycznych programów dla nauczycieli w zakresie nauczania chłopców może utrudniać jego skuteczne prowadzenie.

Chłopcy często uczestniczą w wielu zajęciach pozalekcyjnych takich jak treningi sportowe i intensywnie grają w gry komputerowe, co może wpływać na ilość czasu spędzanego na nauce. Brak równowagi między

zajęciami pozalekcyjnymi a uczeniem się może wpływać na wyniki w nauce.

Brak odpowiednich narzędzi do nauki, takich jak książki, materiały dydaktyczne, narzędzia do nauki języków, może wpływać na skuteczność nauczania. Nauczyciele muszą zapewnić odpowiednie materiały, które motywują chłopców do nauki i rozwijania swoich umiejętności.

Brak wsparcia ze strony rodziców, zarówno finansowego, jak i emocjonalnego, może wpływać na rozwój umiejętności językowych u chłopców. Rodzice powinni angażować się w edukację swoich dzieci, pomagając im w nauce i zachęcając je do rozwijania kompetencji językowych.

Jak pokonywać napotykanne wyzwania?

Zadaniem otoczenia jest zachęcenie chłopców i dziewczęta do rozwijania umiejętności językowych i unikanie stereotypów dotyczących płci w tym zakresie. Wszyscy uczniowie powinni mieć równe szanse na rozwój swoich umiejętności językowych.

Nauczyciele powinni współpracować w celu opracowania najlepszych praktyk nauczania dla chłopców, które uwzględniałyby ich specyficzne potrzeby edukacyjne. Mogą również dzielić się informacjami na temat narzędzi edukacyjnych, które skutecznie motywują i angażują chłopców. Mogą również korzystać ze zróżnicowanych metod nauczania, takich jak uczenie się poprzez doświadczenie, gry i zabawę, które pomagają chłopcom w nauce języków i rozwijaniu umiejętności czytania i pisanie.

Szkoły i instytucje oświatowe powinny zapewnić odpowiednie narzędzia edukacyjne, takie jak książki, materiały dydaktyczne i narzędzia do nauki języków. Nauczyciele mogą również tworzyć własne materiały

dydaktyczne dostosowane do konkretnych potrzeb edukacyjnych chłopców.

Rodzice i nauczyciele powinni zachęcać chłopców do wypracowania pozytywnych nawyków uczenia się, takich jak regularne czytanie książek, pisanie dzienników i zapisywanie nowych słów, które mogą pomóc im w rozwijaniu ich umiejętności językowych.

Szkoły i placówki oświatowe powinny zapewniać wsparcie rodzinom w mniejszych miastach i na obszarach wiejskich, w formie programów finansowych, pomocy w uzyskaniu dostępu do odpowiednich narzędzi edukacyjnych oraz informacji na temat najlepszych praktyk w nauczaniu chłopców.

Najlepsze praktyki w zakresie rozwoju kompetencji językowych chłopców

Skuteczne programy i inicjatywy

Poniżej przedstawiamy kilka przykładów programów realizowanych w Polsce. Mają one na celu ogólny rozwój kompetencji językowych wśród dzieci i młodzieży. Przedstawiamy je jako przykład tego, że możliwe jest osiągnięcie sukcesu w rozwoju umiejętności czytania i pisania poprzez zastosowanie odpowiedniego podejścia i metod nauczania:

- „Mały Czytelnik” – program edukacyjny dla dzieci w klasach 0-3, którego celem jest zachęcenie dzieci do czytania i rozwijania zainteresowań literaturą. Program obejmuje warsztaty, konkursy czytelnicze i spotkania autorskie. Najciekawsze metody stosowane w tym programie to czytanie

na głos, wymiana międzypokoleniowa (starsi uczniowie czytają młodszym kolegom) oraz ekspresja artystyczna połączona z tworzeniem galerii prac.

- „czytajMy” – kampania społeczna ukierunkowana na upowszechnienie czytelnictwa, prowadzenie edukacji literackiej oraz wsparcie dzieci i młodzieży poprzez czytanie książek. Kampania promowała czytanie ekstensywne, metodę polegającą na czytaniu dużej ilości tekstu przy jednoczesnym „rozszyfrowywaniu” nieznanych słów na podstawie kontekstu. Ponadto raz w miesiącu organizowano webinaria na różne tematy, m.in. jak wykorzystać literaturę w edukacji antydyskryminacyjnej. Ostatnim elementem było wspólne czytanie w ramach całej społeczności szkolnej (w ustalony wcześniej dzień i o godzinie określonej dla całej szkoły).
- „Szkoła z klasą” to program edukacyjny, którego celem jest podniesienie jakości nauczania w szkołach. W ramach programu organizowane są szkolenia dla nauczycieli oraz materiały dydaktyczne. Program jest realizowany cyklicznie od 2002 r. i obejmuje ogólne wsparcie dla szkół – poprzez dostarczanie materiałów i identyfikowanie innowacyjnych i wychodzących poza schematy narzędzi (np. zaczerpniętych z biznesu), które z powodzeniem stosowane mogą być w edukacji szkolnej.

Jakie działania podejmować w przyszłości?

Na podstawie powyższej analizy możemy sformułować pewne zalecenia dotyczące przyszłych działań mających na celu poprawę obecnej sytuacji:

- Warto rozwijać umiejętności językowe już u najmłodszych dzieci, poprzez np. edukację językową w przedszkolach i zachęcanie rodziców do rozmowy z dziećmi w sposób rozwijający ich słownictwo i komunikatywność.
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie znaczenia umiejętności czytania i pisania oraz ich wpływu na przyszłe sukcesy życiowe. Warto również promować pozytywne nastawienie do nauki wśród dzieci i młodzieży.
- Różnice między płciami nie powinny być pomijane przy opracowywaniu programów edukacyjnych i podstaw programowych. Warto tworzyć programy edukacyjne uwzględniające specyficzne potrzeby chłopców i ich style uczenia się. Programy te powinny być interdyscyplinarne i uwzględniać zainteresowania chłopców.

- Zapewnienie dzieciom dostępu do różnorodnych materiałów dydaktycznych, które pobudzają ich ciekawość i zainteresowanie nauką czytania i pisania.
- Rodzice i opiekunowie odgrywają kluczową rolę w rozwoju umiejętności językowych dzieci. Przydatne jest podnoszenie ich świadomości na temat sposobów wspierania uczenia się dzieci i zapewnienie im dostępu do odpowiednich materiałów dydaktycznych.
- Należy systematycznie monitorować i oceniać wysiłki na rzecz rozwoju umiejętności czytania i pisania chłopców, tak aby na bieżąco oceniać ich skuteczność i dostosowywać programy edukacyjne do zmieniających się potrzeb i wymagań.
- Poszukiwanie nowych i innowacyjnych podejść do rozwoju kompetencji językowych chłopców, takich jak wykorzystanie nowych technologii i gier edukacyjnych w celu pobudzenia ich zainteresowania nauką.

Świadomość rodziców i nauczycieli na temat istniejących problemów oraz wdrażanie dobrych praktyk w edukacji chłopców są również ważnymi krokami w rozwoju kompetencji językowych chłopców. Warto również zwrócić uwagę na indywidualne potrzeby i style uczenia się każdego chłopca oraz dostosować metody nauczania do jego preferencji.

Wnioski

Podsumowanie najważniejszych ustaleń

Podsumowując, alfabetyzacja chłopców w Polsce pozostaje obarczona szeregiem problemów i wymaga podjęcia działań mających na celu poprawę ogólnej sytuacji. W porównaniu z dziewczętami chłopcy częściej mają trudności z czytaniem i pisanem, które wpływają na ich osiągnięcia w nauce i przyszłą karierę.

Czynnikami wpływającymi na kompetencje językowe chłopców są głównie czynniki społeczne, kulturowe, ekonomiczne i oświatowe, ale także różnice w budowie mózgu i procesach poznawczych. W działaniach na rzecz rozwoju poziomu umiejętności czytania i pisania chłopców w Polsce należy zwrócić uwagę na dostępność odpowiednich narzędzi i programów edukacyjnych, stosowanie właściwych metod nauczania oraz upowszechnianie czytelnictwa i kreatywności wśród chłopców od najmłodszych lat.

Świadomość rodziców i nauczycieli w zakresie istniejących problemów oraz wdrażanie dobrych praktyk w edukacji chłopców są również istotnymi krokami na drodze ku rozwojowi kompetencji językowych chłopców. Warto również zwrócić uwagę na indywidualne potrzeby i style uczenia się poszczególnych chłopców oraz dostosować metody nauczania do ich preferencji.

Rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców jest złożonym procesem, który wymaga podejmowania odpowiednich działań na wielu płaszczyznach, gdzie efekty mogą uwidocznic się dopiero po pewnym czasie. Takie działania są jednak konieczne, aby zapewnić równe szanse rozwoju wszystkim uczniom, bez względu na płeć.

Implikacje w zakresie strategii i jej praktycznego wdrożenia

Po przeanalizowaniu zagadnienia kompetencji językowych chłopców w Polsce można wskazać na konkretne implikacje w zakresie strategii i jej praktycznego wdrożenia. Po pierwsze, ważne jest, aby zwrócić uwagę na dostępność odpowiednich narzędzi i programów edukacyjnych. Wspieranie i rozwijanie programów skutecznie wspierających proces nauki czytania i pisanie może przyczynić się do poprawy wyników w nauce chłopców. Być może jest to zagadnienie, które warto byłoby włączyć do podstawy programowej. Po drugie, należy promować innowacyjne metody nauczania mające pozytywny wpływ na motywację chłopców do nauki. Przykłady takich metod obejmują wykorzystanie nowych technologii, gry edukacyjne, czytanie z równoczesnym sporządzaniem notatek i łączenie nauki z praktyką. Po trzecie rozwój kompetencji językowych u chłopców wymaga zwrócenia uwagi na indywidualne potrzeby każdego ucznia. Nauczyciele powinni dostosować swoje metody nauczania do różnych stylów uczenia się i potrzeb uczniów, biorąc pod uwagę zarówno ich indywidualne uzdolnienia, jak i ograniczenia. Zagadnienie umiejętności czytania i pisanie chłopców wymaga interdyscyplinarnego podejścia i koordynacji pomiędzy różnymi podmiotami, włączając w to polityków, nauczycieli, rodziców i ekspertów w dziedzinie edukacji. Odpowiednie podejście i działania mogą przyczynić się do poprawy wyników w nauce chłopców, co z kolei przełoży się na zwiększenie ich szans na dalszy rozwój zawodowy i społeczny.

Rozwiązania te pozwolą na kompleksowe zbadanie czynników wpływających na kompetencje językowe chłopców w krajach biorących udział w projekcie, a także najlepszych praktyk i wyzwań związanych z

podniesieniem poziomu alfabetyzacji. Oczywiście rozwiązania te mogą być odpowiednio modyfikowane, tak aby lepiej skuteczniej spełniały potrzeby i cele naszego projektu.

Bibliografia

Janaszek, K. (2020). Przystawianie języka obcego przez kobiety i mężczyzn. Podobieństwa i różnice indywidualne. Przegląd Rusycystyczny. <https://doi.org/10.31261/pr.7974>

Płeć i zdolności językowe. (b.d.). Nauka w Polsce. <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C23557%2Cplec-i-zdolnosci-jezykowe.html>

Murawska, B. (2011). Pozwólmy dzieciom czytać.

Polscy uczniowie wśród najlepszych na świecie. Znamy wyniki międzynarodowego badania PISA 2018. (b.d.). Instytut Badań Edukacyjnych. <https://www.ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/1083-polscy-uczniowie-wsrod-najlepszych-na-swiecie-znamy-wyniki-miedzynarodowego-badania-pisa-2018>

Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2022 – Ministerstwo Edukacji i Nauki – Portal Gov.pl. (b.d.). Ministerstwo Edukacji i Nauki. <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wyniki-egzaminu-osmoklasisty-2022>

OECD (2019), OECD Skills Strategy Poland: Assessment and Recommendations, OECD Skills Studies. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/b377fbcc-en>.

Fundacja Szkoła z Klasą (29 marca 2023). Programy – Fundacja Szkoła z Klasą. Fundacja Szkoła Z Klasą. <https://www.szkolazklasa.org.pl/programy/>

czytajMY. (b.d.). Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach. <https://www.metis.pl/content/view/3694/2/>

Rzeczywistość kompetencji językowych uczniów na Cyprze jest od jakiegoś czasu źródłem narastającego zaniepokojenia. Umiejętność czytania i pisania jest postrzegana jako podstawa sukcesu w szkole, a także poza nią, jednakże badania wykazują, że chłopcy często mają większe trudności niż dziewczęta w rozwijaniu silnych kompetencji językowych (Literacy and gender, Watson i in., 2010). W dłuższym horyzoncie czasowym różnice te mogą wywrzeć negatywny wpływ na osiągnięcia w nauce, przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej i ogólny sukces życiowy chłopców. W tym kontekście ważne jest zbadanie czynników przyczyniających się do problemów cypryjskich chłopców z czytaniem i pisaniem oraz określenie skutecznych środków zaradczych wspierających rozwój ich kompetencji językowych.

Nauka czytania i pisania chłopców ma kluczowe znaczenie z wielu powodów. Po pierwsze, może pomóc w zidentyfikowaniu i zniwelowaniu rozbieżności w osiągnięciach w zakresie kompetencji językowych pomiędzy chłopcami i dziewczętami, promując sprawiedliwość i zapewniając wszystkim uczniom równe szanse na rozwój silnych umiejętności czytania i pisania (Baker i in., 1997). Ponadto wysoki poziom kompetencji językowych jest niezbędny w kontekście sukcesów w nauce (Guthrie i in., 2004), a zbadanie umiejętności czytania i pisania chłopców może pomóc w identyfikacji czynników w negatywny sposób wpływających na ich osiągnięcia w nauce oraz opracowaniu odpowiednich środków zaradczych. Ponadto kompetencje językowe są niezwykle istotne z punktu widzenia przygotowania do podjęcia pracy

zawodowej i odnoszenia sukcesów w kontekście stawiającej obecnie na wiedzę gospodarki (DeBoer, 2000). Zbadanie umiejętności czytania i pisania chłopców może zapewnić im umiejętności niezbędne do osiągnięcia sukcesów i rozwoju w przyszłej pracy zawodowej (McKenna i in., 2012). Rozwój kompetencji językowych ma również kluczowe znaczenie dla rozwoju społecznego i emocjonalnego, umożliwiając chłopcom skuteczną komunikację, nawiązywanie relacji i twórcze wyrażanie siebie (Moll i in., 1992). Wreszcie, umiejętność czytania i pisania ma kluczowe znaczenie dla aktywizacji i partycypacji społecznej i obywatelskiej. Badając umiejętność czytania i pisania chłopców, możemy zapewnić im umiejętności wymagane do aktywnej partycypacji w ich społeczności lokalnej, jak i na szerszą skalę. Ogólnie rzecz biorąc, nauka czytania i pisania chłopców ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia promowania sprawiedliwości i równych szans, wspierania osiągnięć w nauce i przygotowania do podjęcia pracy zawodowej, zachęcania do rozwoju społecznego i emocjonalnego oraz wspierania aktywnej partycypacji obywatelskiej. Identyfikacja czynników w negatywny sposób wpływających na rozwój kompetencji językowych chłopców oraz opracowanie odpowiednich środków zaradczych, może być krokiem na drodze do zapewnienia wszystkim uczniom narzędzi niezbędnych do odnoszenia sukcesów w życiu.

Specjalistyczne opracowania, do których odnosimy się poniżej, przyglądają się historii rozwoju kompetencji językowych i aktualnemu poziomowi alfabetyzacji w Republice Cypryjskiej, wyzwaniom związanym z umiejętnościami czytania i pisania, przed którymi stoją uczniowie, a dokładniej chłopcy na Cyprze, oraz kwestii sprostania tym wyzwaniom z korzyścią dla wszystkich uczniów.

Tło

Historyczny i kulturowy kontekst kompetencji językowych na Cyprze

Cypr jest trzecią co do wielkości wyspą na Morzu Śródziemnym. Od 63 lat funkcjonuje jako niepodległe państwo. Jest zamieszkaany już od okresu neolitu, sięgającego do 9000 lat wstecz, a na przestrzeni swojej historii podlegał różnym imperiom i narodom, w tym starożytnym Grekom, Rzymianom, Bizantyjczykom, Osmanom i Brytyjczykom. To właśnie obecność tak wielu różnorodnych władców i wpływów kulturowych odcisnęła znaczące piętno na poziomie umiejętności czytania i pisanania na Cyprze.

Pismo pojawiło się na wyspie w epoce brązu, a grecki stał się dominującym językiem w epoce hellenistycznej. Za czasów Cesarstwa Bizantyjskiego Cypr stał się ważnym ośrodkiem nauki i rozwoju greckiego języka i literatury (Ancient Literacy and Cypriot Mercenaries, 2017). W XVI wieku, w czasach osmańskich, na znaczeniu zyskał język turecki, jednakże grecki pozostał językiem większości mieszkańców, gdzie Kościół Prawosławny również miał swój wkład w zachowanie greckiego dziedzictwa. Po uzyskaniu niepodległości od Wielkiej Brytanii grecki i turecki stały się językami urzędowymi, odzwierciedlając językowy i kulturowy podział między społecznościami Greków cypryjskich i Turków cypryjskich (Cypr, 2014).

W Republice Cypryjskiej mamy do czynienia ze zjawiskiem dyglosji, gdzie greka cypryjska jest formą niską, a greka nowożytna formą wysoką. Greka cypryjska jest niestandardyzowanym dialektem języka greckiego, natomiast greka nowożytna jest językiem urzędowym Cypru, a tym samym językiem, w którym prowadzona jest nauka we wszystkich szkołach państwowych. Greka cypryjska używana jest w sytuacjach

nieformalnych i codziennych interakcjach. Z kolei greki nowożytniej używa się w sytuacjach formalnych, szczególnie w piśmie i wystąpieniach publicznych, i jest ona również językiem mediów. Greka cypryjska i greka nowożytna w znacznym stopniu pokrywają się w obszarze gramatyki i słownictwa, występują pomiędzy nimi jednak znaczne różnice w zakresie fleksji, składni i fonetyki (Antoniou i in., 2014).

Obecny poziom alfabetyzacji wśród chłopców

Dane dostępne na temat wyników uczniów szkół podstawowych w zakresie kompetencji językowych pochodzące z międzynarodowych badań są ograniczone do wyników PIRLS 2001 (Międzynarodowego Badania Postępów Biegłości w Czytaniu, z ang. Progress in International Reading Literacy). PIRLS to międzynarodowe badanie mierzące poziom umiejętności czytania uczniów czwartej klasy, zgodnie z którym Cypr osiągnął średni wynik 516 punktów, plasujący go powyżej średniej międzynarodowej wynoszącej 500 punktów. Badanie PIRLS wykazało, że różnica pomiędzy płciami w zakresie umiejętności czytania była większa na Cyprze niż średnia międzynarodowa, gdzie dziewczęta osiągały lepsze wyniki w czytaniu niż chłopcy – średni wynik dziewcząt to 506 punktów, a średni wynik chłopców to 482 punkty (Mullis i in., 2001). Jednakże od pierwszego uczestnictwa Cypru w PIRLS minęło ponad 20 lat, dlatego wyniki te są obecnie uważane za nieaktualne. Niedawno, bo w 2021 r., Cypr po raz drugi uczestniczył w PIRLS, a wyniki mają zostać opublikowane jeszcze w tym roku.

PISA 2018 (Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów, z ang. Program for International Student Assessment), międzynarodowe badanie, które mierzy umiejętności i wiedzę 15-letnich uczniów w

zakresie czytania, matematyki i nauk ścisłych, wykazało, że uczniowie na Cyprze osiągnęli w czytaniu średni wynik wynoszący 424 punkty, który był niższy niż średni wynik wynoszący 487 punktów dla krajów OECD (OECD, 2019). Na Cyprze odnotowano również różnice w poziomie umiejętności czytania pomiędzy płciami, gdzie dziewczęta osiągnęły wynik o 29 punktów wyższy niż chłopcy. Nie odnotowano jednak znaczącej różnicy pomiędzy płciami w zakresie matematyki lub nauk ścisłych. Uczniowie, u których w domach znajduje się większa liczba książek, osiągalni zwykle wyższe wyniki w zakresie czytania, a uczniowie, którzy odpowiedzieli w badaniu, że poświęcają więcej czasu na odrabianie lekcji, zwykle odnotowali wyższe wyniki we wszystkich trzech obszarach.

Program na rzecz Alfabetyzacji Funkcjonalnej (PFL, z ang. Program for Functional Literacy) jest jedynym krajowym źródłem danych na temat umiejętności czytania i pisania uczniów szkół podstawowych na Cyprze; jest tak ze względu na brak krajowego systemu oceny i monitorowania w ramach systemu oświaty. Badanie PFL jest przeprowadzane corocznie przez Centrum Badań Edukacyjnych i Ewaluacji (CERE, z ang. Centre for Educational Research and Evaluation) przy Ministerstwie Edukacji i Kultury od 2007 r., a jego celem jest identyfikacja uczniów klas 3 (w wieku 8 lat) i klas 6 (w wieku 11 lat) o niskim poziomie kompetencji językowych (w odniesieniu do języka greckiego) i matematycznych, a także zapewnienie im niezbędnego wsparcia. W 2022 r. PFL zakwalifikował 10% uczniów klas 3 i 10% uczniów klas 6 jako osoby o niskiej znajomości języka greckiego (CERE, 2022a, 2022b). Wyniki PFL wskazują również, że w obydwu grupach wiekowych zarówno chłopcy, jak i uczniowie spoza Cypru są bardziej narażeni na ryzyko niskich kompetencji w tych obszarach niż dziewczęta i uczniowie cypryjscy.

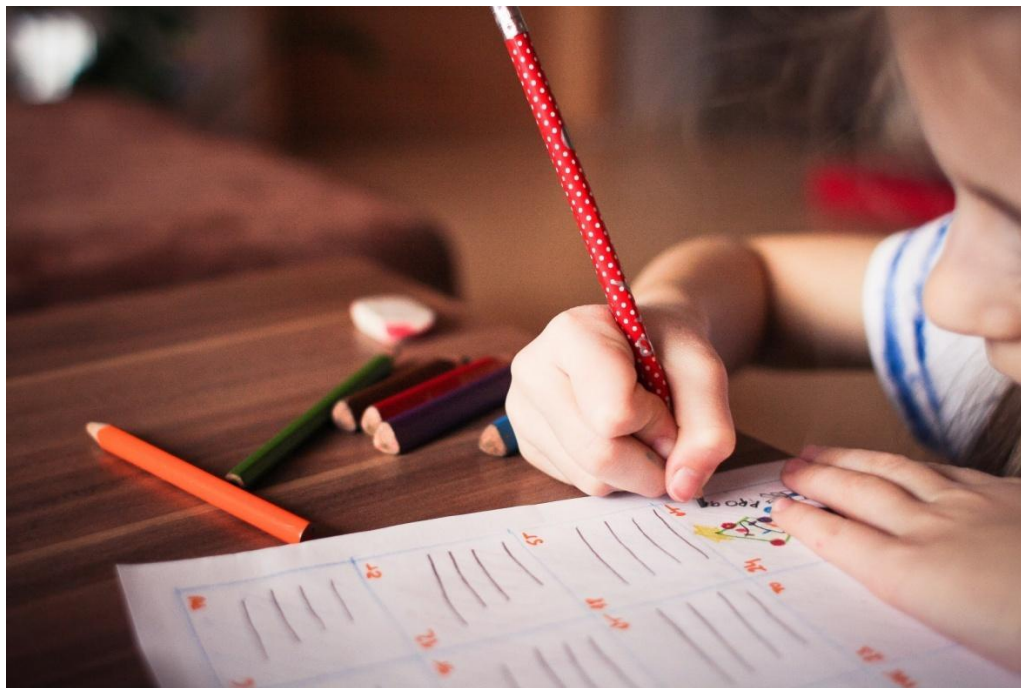
Na przestrzeni ostatnich dekad Cypr znacznie podniósł swój poziom alfabetyzacji dorosłych. W 2021 r. wskaźnik alfabetyzacji w kraju wyniósł 99,36%, co stanowi wzrost aż o 2,56% w porównaniu z 1992 r. (wskaźnik alfabetyzacji Cypru 1992-2023).

Czynniki wpływające na kompetencje językowe chłopców

Na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców na Cyprze wpływa szereg czynników społecznych, kulturowych, ekonomicznych i oświatowych.

Czynniki społeczne, takie jak relacje rodzinne i rówieśnicze, mogą odgrywać znaczącą rolę w kształtowaniu postaw chłopców wobec czytania i uczenia się. Chłopcy dorastający w rodzinach, w których do czytania i rozwoju całości kompetencji językowych przykładana jest duża waga, mają większe szanse na rozwinięcie silnych umiejętności czytania i pisania (CERE, 2022b). I odwrotnie, chłopcy dorastający w rodzinach, w których nie kładzie się nacisku na czytanie, mogą nie mieć takich samych możliwości rozwinięcia silnych umiejętności czytania i pisania. Ponadto według raportu zatytułowanego „Kompetencje językowe na Cyprze” (Balbinot i in., 2016) uczniowie, których rodzice nie ukończyli edukacji obowiązkowej, częściej są uznawani za „zagrożonych ryzykiem niskiego poziomu kompetencji językowych w odniesieniu do języka greckiego” niż uczniowie, których rodzice uzyskali wyższe wykształcenie. Relacje rówieśnicze również mogą wpływać na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców, a uczniowie, którzy mają rówieśników ceniących sobie czytanie i naukę w ogóle, są bardziej skłonni do angażowania się w działania związane z czytaniem i pisaniami.

Czynniki kulturowe, takie jak stereotypy płciowe i bariery językowe, mogą również wpływać na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców. Chłopcy mogą spotkać się ze stereotypami, że czytanie i powiązane z nimi aktywności są „kobiece” i nieodpowiednie dla

chłopców, co może zniechęcić ich do dążenia do rozwijania własnych umiejętności w zakresie czytania i pisania. Bariery językowe mogą również wpływać na rozwój kompetencji językowych

chłopców, a chłopcy pochodzący z rodzin, w których grecki nie jest pierwszym językiem używanym w domu, borykają się z trudnościami w pracy nad rozwijaniem u siebie silnych umiejętności czytania i pisania w drugim języku. Warto zauważyć, że 15% uczniów odpowiadających, że w domu posługują się językiem innym niż grecki, zostało uznanych za „zagrożonych”, co stanowi odsetek ponad dwukrotnie wyższy w porównaniu z uczniami, którzy w domu mówią wyłącznie po grecku (Balbinot i in., 2016).

Czynniki ekonomiczne, takie jak dostęp do zasobów i technologii, mogą również wpływać na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców. Chłopcy z rodzin o niższych dochodach lub obszarów wiejskich mogą nie

mieć dostępu do tych samych zasobów i materiałów dydaktycznych, co ich rówieśnicy z bardziej zamożnych obszarów kraju, co z kolei ogranicza ich szanse na rozwój silnych kompetencji językowych. Ograniczony dostęp do technologii również może wywrzeć negatywny wpływ na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców, gdzie chłopcy bez dostępu do zasobów cyfrowych i technologii edukacyjnych znajdują się w sytuacji niekorzystnej w porównaniu z rówieśnikami, którzy taki dostęp posiadają.

Czynniki oświatowe, takie jak program nauczania i oczekiwania nauczycieli, mogą również wpływać na rozwój kompetencji językowych chłopców. Chłopcy, dla których program szkolny i materiały dydaktyczne nie są interesujące ani w ich odczuciu nie nawiązują do życia codziennego, mogą być mniej zmotywowani do dążenia do rozwijania u siebie silnych umiejętności czytania i pisania. Oczekiwania i uprzedzenia nauczycieli mogą również wpływać na rozwój kompetencji językowych chłopców, a chłopcy, którzy nie otrzymują wsparcia i zachęty od swoich nauczycieli, mają mniejsze szanse na osiągnięcie wysokiego poziomu tych umiejętności.

Zbadanie powyższych czynników oraz określenie skutecznych środków zaradczych może pomóc w zapewnieniu wszystkim cypryjskim uczniom równych szans na rozwój silnych kompetencji językowych oraz pozwolić im odnosić sukcesy w nauce i życiu.

Przeszkody stojące na drodze rozwoju kompetencji językowych chłopców

Podniesienie poziomu umiejętności czytania i pisania chłopców na Cyprze napotyka na różne przeszkody, w tym ograniczone zasoby w szkołach, dzięki którym możliwe byłoby zapewnienie wysokiej jakości

nauczania w zakresie kompetencji językowych oraz dostępu do materiałów dydaktycznych. Ponadto brak zaangażowania rodziców i stereotypy płciowe, które przedstawiają czytanie i pracę nad umiejętnościami językowymi jako „kobiece” aktywności, mogą utrudniać chłopcom rozwinięcie u siebie tych kompetencji do wysokiego poziomu. Stronniczość nauczycieli i ograniczony dostęp do technologii mogą również wpływać na motywację i wyniki w nauce chłopców. Ponadto chłopcy z rodzin posługujących się w domu językiem innym niż grecki mogą mieć trudności z rozwijaniem umiejętności czytania i pisania w drugim języku, a materiały dydaktyczne nienawiązujące do ich kultury mogą dodatkowo ograniczać ich zaangażowanie i motywację. Pokonanie tych przeszkód wymaga wieloaspektowego podejścia, które obejmie zapewnienie szkołom zasobów i wsparcia, zaangażowanie rodziców, zaadresowanie stereotypów dotyczących płci oraz zapewnienie, aby materiały dydaktyczne z obszaru czytania i pisania oraz program nauczania w ciekawy i innowacyjny sposób nawiązywały do kultury chłopców (Πετρίδου κ.ά., 2011).

Jak pokonywać napotymane wyzwania?

Sprostanie wyzwaniom, które utrudniają rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców na Cyprze, będzie możliwe dzięki zastosowaniu się do poniższych zaleceń:

Inwestowanie w zasoby alfabetyzacji: Zapewnienie szkołom odpowiednich zasobów, takich jak książki, materiały dydaktyczne i technologie promujące rozwój umiejętności czytania i pisania, może pomóc w podniesieniu poziomu nauczania czytania i pisania.

Zwiększenie dostępu do technologii: Zapewnienie dostępu do technologii i zasobów cyfrowych, w tym e-booków i aplikacji dydaktycznych, może pomóc w rozwoju umiejętności czytania i pisania uczniów oraz zapewnić im dostęp do tych samych zasobów, z których korzystają ich rówieśnicy.

Zwiększenie zaangażowania rodziców: Szkoły mogą stworzyć rodzicom możliwość zaangażowania się w naukę czytania i pisania w domu, zapewniając im zasoby i wsparcie, w tym listy lektur i warsztaty czytania i pisania.

Zaadresowanie stereotypów dotyczących płci: Szkoły mogą promować umiejętność czytania i pisania jako działalność neutralną pod względem płci oraz pracować nad przełamywaniem stereotypów, które zniechęcają chłopców do angażowania się w czytanie i pisanie.

Przeciwdziałanie uprzedzeniom nauczycieli: Zapewnienie nauczycielom szkoleń na temat nieświadomych uprzedzeń i równych oczekiwań względem wszystkich uczniów może pomóc w zapewnieniu, że chłopcy otrzymają wsparcie i zachętę potrzebne do rozwinięcia u siebie silnych umiejętności czytania i pisania.

Zapewnienie wsparcia językowego: Zapewnienie wsparcia językowego uczniom, którzy uczą się greckiego jako drugiego języka, może pomóc w zapewnieniu im narzędzi potrzebnych do rozwijania silnych kompetencji językowych.

Tworzenie materiałów istotnych kulturowo: Tworzenie istotnych kulturowo i angażujących materiałów i programów nauczania może pomóc zmotywować uczniów, a także sprawić, że z ciekawością i

entuzjazmem dążyć będą do wypracowania u siebie silnych umiejętności czytania i pisania.

Współpraca pomiędzy szkołami i społecznościami lokalnymi mająca na celu rozwój kompetencji językowych chłopców na Cyprze poprzez usunięcie omówionych przeszkód i zastosowanie się do proponowanych zaleceń, a w efekcie wyposażanie wszystkich uczniów w niezbędne zasoby, które umożliwią im odniesienie sukcesu w nauce i przyszłych przedsięwzięciach życiowych.

Wnioski

Specjalistyczne opracowania, do których odnieśliśmy się powyżej, obrazują obecny poziom kompetencji językowych na Cyprze. Historyczny i kulturowy kontekst umiejętności czytania i pisania na Cyprze został ukształtowany przez długą i złożoną historię wyspy pozostającej na przestrzeni wieków pod rządami różnych władców i ich wpływów kulturowych. Grecki jest językiem dominującym, gdzie obecnie mamy do czynienia ze zjawiskiem dyglosji, z greką cypryjską i greką nowożytną funkcjonującymi równoległe na terenie wyspy.

Jeśli chodzi o obecny poziom alfabetyzacji, międzynarodowe badania, takie jak PIRLS i PISA, wykazały, że w zakresie kompetencji językowych uczniowie szkół podstawowych i średnich na Cyprze osiągają wyniki średnie lub poniżej średniej, ze znaczącymi różnicami pomiędzy płciami na korzyść dziewcząt. Ogólnie rzecz biorąc, chociaż na Cyprze jest miejsce na podniesienie poziomu alfabetyzacji w szkołach podstawowych i średnich, kraj poczynił znaczne postępy w rozwoju umiejętności czytania i pisania dorosłych, a działania podejmowane w ramach programów

takich jak Program na rzecz Alfabetyzacji Funkcjonalnej mają na celu wspieranie zagrożonych uczniów w rozwijaniu ich kompetencji językowych.

Na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców na Cyprze wpływa wiele czynników społecznych, kulturowych, ekonomicznych i oświatowych. Czynniki społeczne, takie jak relacje rodzinne i rówieśnicze, mogą kształtować postawy chłopców wobec czytania i uczenia się, podczas gdy czynniki kulturowe, takie jak stereotypy płciowe i bariery językowe, mogą wpływać na ich zaangażowanie w naukę czytania i pisanie. Czynniki ekonomiczne, takie jak ograniczony dostęp do zasobów i technologii, mogą również utrudniać rozwój umiejętności czytania i pisanie chłopców. Czynniki oświatowe, takie jak program nauczania i oczekiwania nauczycieli, mogą również wpływać na rozwój kompetencji językowych chłopców.

Podniesienie poziomu umiejętności czytania i pisanie chłopców na Cyprze wymaga wieloaspektowego podejścia, którego głównym celem powinno być usunięcie przeszkód stojących na drodze rozwoju kompetencji językowych, takich jak ograniczone zasoby, brak zaangażowania rodziców, stereotypy płciowe, uprzedzenia nauczycieli i ograniczony dostęp do technologii. Sprostanie tym wyzwaniom będzie możliwe dzięki zastosowaniu się do kilku zaleceń, m.in. zwiększenie zaangażowania rodziców, zaadresowanie stereotypów dotyczących płci, inwestowanie w zasoby alfabetyzacji, przeciwdziałanie uprzedzeniom nauczycieli, zwiększenie dostępu do technologii, zapewnienie wsparcia językowego i tworzenie materiałów istotnych kulturowo. Dodatkowo ważna jest też współpraca pomiędzy szkołami i społecznościami lokalnymi w zakresie usuwania omówionych przeszkód mająca na celu rozwój kompetencji językowych chłopców oraz wyposażanie wszystkich

uczniów w niezbędne zasoby, które umożliwią im odniesienie sukcesu w nauce i przyszłych przedsięwzięciach życiowych.

Przeprowadzony przegląd opracowań specjalistycznych miał na celu wskazanie istotnych projektów prowadzonych w ramach UE, artykułów badawczych i narzędzi, które mogą zapewnić nauczycielom niezbędną wiedzę i kompetencje do wspierania uczniów w działaniach związanych z nauką języków. Prezentacja pięciu najlepszych praktyk dodatkowo podkreśla znaczenie skutecznych metod nauczania i zasobów wspierających przyswajanie języka.

Bibliografia

Ancient Literacy and Cypriot Mercenaries. (8 września 2017). CREWS Project. Pobrano 27 kwietnia 2023, z <https://crewsproject.wordpress.com/2017/09/08/ancient-literacy-and-cypriot-mercenaries/>

Antoniou, K., Kambanaros, M., Grohmann, K. K., Katsos, N. (2014). Is bilectalism similar to bilingualism? An investigation into children's vocabulary and executive control skills. In BUCLD 38: Proceedings of the 38th Annual Boston University Conference on Language Development (Vol. 1, pp. 12-24). Somerville, MA: Cascadilla Press.

Baker, L., Scher, D., Mackler, K. (1997). Home and family influences on motivations for reading. *Educational psychologist*, 32(2), 69-82.

Balbinot, V., Heracleous, M., Manolitsis, G., Papasolomontos, C., Pertidou, A., Pitzoli, M., Valtin, R. (2016). Literacy in Cyprus. Country Report. Children and Adolescents. European Literacy Policy Framework (ELINET).

CERE (2022a). The 2021-2022 report on the dimensions of functional illiteracy for Grade 3 pupils in Cyprus [Research Report]. Cyprus Centre for Educational Research and Evaluation. Nicosia.

CERE (2022b). The 2021-2022 report on the dimensions of functional illiteracy for Grade 6 pupils in Cyprus [Research Report]. Cyprus Centre for Educational Research and Evaluation. Nicosia.

Cyprus literacy rate 1992-2023. MacroTrends. (b.d). Pobrano 27 kwietnia 2023, z <https://www.macrotrends.net/countries/CYP/cyprus/literacy-rate#:~:text=Adult%20literacy%20rate%20is%20the,a%200.68%25%20increase%20from%202011>

Cyprus. European Federation of National Institutions for Language. (2014). Pobrano 27 kwietnia 2023, z <http://www.efnil.org/projects/ile/cyprus-ciprus>

DeBoer, G. E. (2000). Scientific literacy: Another look at its historical and contemporary meanings and its relationship to science education reform. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching*, 37(6), 582-601.

Guthrie, J. T., Wigfield, A., Barbosa, P., Perencevich, K. C., Taboada, A., Davis, M. H., Tonks, S. (2004). Increasing reading comprehension and engagement through concept-oriented reading instruction. *Journal of educational psychology*, 96(3), 403.

Guthrie, J. T., Wigfield, A., Barbosa, P., Perencevich, K. C., Taboada, A., Davis, M. H., Tonks, S. (2004). Increasing reading comprehension and engagement through concept-oriented reading instruction. *Journal of educational psychology*, 96(3), 403.

Laird, J., Kienzl, G., DeBell, M., Chapman, C. (2006). *Helping Students Navigate the Path to College: What High Schools Can Do: Findings from the Study of How High Schools Create College-Going Cultures*. MDRC.

McKenna, M. C., Conradi, K., Lawrence, C., Jang, B. G., Meyer, J. P. (2012). Reading attitudes of middle school students: Results of a US survey. *Reading research quarterly*, 47(3), 283-306.

Moll, L. C., Amanti, C., Neff, D., Gonzalez, N. (1992). Funds of knowledge for teaching: Using a qualitative approach to connect homes and classrooms. *Theory into practice*, 31(2), 132-141.

Mullis, I., Martin, M., Gonzalez, E., Kennedy, A. (2001). PIRLS 2001 International Report.

National Literacy Trust. (b.d.). Literacy and gender. National Literacy Trust. Pobrano 27 kwietnia 2023, z <https://literacytrust.org.uk/research-services/research-themes/literacy-and-gender/>

OECD (2019), PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do. PISA, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>.

Watson, A., Kehler, M., & Martino, W. (2010). The problem of boys' literacy underachievement: Raising some questions. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 53(5), 356.

Πετρίδου. Α., Γιασεμής. Χρ., Νικολαΐδου. Μ. (2011). Οι Διαστάσεις του Λειτουργικού Αναλφαβητισμού στην Κύπρο [Σχολική χρονιά 2010-2011]. ΚΕΕΑ.

Grecja

Wprowadzenie

Płynne posługiwanie się językiem jest niezbędną umiejętnością umożliwiającą jednostkom pełne uczestnictwo w społeczeństwie. Jednakże badania wykazały, że pod względem kompetencji językowych chłopcy na ogół pozostają w tyle za dziewczętami, co może mieć znaczące długoterminowe konsekwencje dla ich osiągnięć w nauce i rozwoju społecznego. Grecja nie jest tutaj wyjątkiem – chłopcy stoją przed tymi samymi wyzwaniem językowymi, z którymi zmagają się ich rówieśnicy w innych krajach.

Zrozumienie przyczyn różnic w poziomie kompetencji językowych wynikających z płci ma kluczowe znaczenie dla nauczycieli i decydentów dążących do podniesienia poziomu umiejętności czytania i pisania chłopców. Program BoysLingo, projekt finansowany w ramach programu Erasmus+, ma na celu rozwiązanie tego problemu poprzez upowszechnienie wykorzystania technologii jako środka umożliwiającego podniesienie poziomu kompetencji językowych chłopców.

Specjalistyczne opracowania, do których odnosimy się poniżej przyglądają się obecnemu poziomowi kompetencji językowych chłopców w Grecji, koncentrując się na czynnikach, które przyczyniają się do zaistnienia różnic w obszarze umiejętności czytania i pisania dyktowanych płcią. Omówimy również rolę technologii w dążeniu do rozwoju kompetencji językowych chłopców i dokonamy analizy najlepszych praktyk w zakresie wykorzystania technologii w nauczaniu języków.

Pytania badawcze, na które odpowiedź znajdziemy w wybranych przez nas opracowaniach specjalistycznych:

- Jaki jest obecny poziom umiejętności czytania i pisania chłopców w Grecji i jak ma się on do umiejętności czytania i pisania dziewcząt?
- Jakie czynniki przyczyniają się do zaistnienia różnic w obszarze umiejętności czytania i pisania w Grecji dyktowanych płcią?
- W jaki sposób można wykorzystać technologię do rozwoju umiejętności językowych chłopców w kontekście programu BoysLingo?
- Jakie są najlepsze praktyki w zakresie wykorzystania technologii w nauczaniu języków na drodze do rozwoju umiejętności czytania i pisania chłopców w Grecji?

Odpowiadając na powyższe pytania badawcze, niniejszy przegląd opracowań specjalistycznych dąży do osiągnięcia szerszego celu, jakim jest rozwój kompetencji językowych chłopców oraz zmniejszenie różnic w obszarze umiejętności czytania i pisania w Grecji dyktowanych płcią.

Tło

W obszarze języka Grecja może poszczycić się niezwykle bogatą historią i dziedzictwem kulturowym sięgającym aż do czasów starożytnych. Jednak pomimo tak ogromnej spuścizny obecny poziom alfabetyzacji wśród chłopców w kraju jest powodem do niepokoju. Według „Badania kompetencji uczniów w szkołach podstawowych i średnich. Zasoby cyfrowe i ich wykorzystanie w edukacji” (2019), w którym zbadano wpływ płci na wyniki osiągnięte przez uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej

i w szkołach średnich, średnie wyniki osiągnięte przez dziewczęta we wszystkich przedmiotach przewyższają wyniki osiągnięte przez chłopców. Ponadto wyniki PISA z 2018 r. (OECD, 2023) ujawniają znaczną różnicę pomiędzy płciami w obszarze umiejętności czytania – tu również dziewczęta osiągają lepsze wyniki niż chłopcy (średni wynik chłopców 437 punktów, średni wynik dziewcząt 479 punktów). Średni wynik w obszarze umiejętności czytania jest niższy od średniej OECD, gdzie wielkość różnicy poziomu wyników w obszarze umiejętności czytania osiągniętych przez chłopców i dziewczęta przekracza średnią OECD (OECD, 2021). Ustalenia te podkreślają potrzebę zbadania czynników przyczyniających się do niższego poziomu alfabetyzacji wśród chłopców w Grecji.

Ponadto osiągnięte wyniki i płeć zostały zidentyfikowane jako czynniki wpływające na wybór pomiędzy liceum ogólnokształcącym a technikami i szkołami zawodowymi dokonywany przez greckich uczniów (Matsagouras, 2019). Płeć i osiągnięte wyniki mają wymierny wpływ na decyzję o wyborze technikum lub szkoły zawodowej zamiast liceum ogólnokształcącego, gdzie takie szkoły wybiera wyższy odsetek chłopców (68,6%) niż dziewcząt (31,4%). Tendencja ta utrzymuje się na stałym poziomie nawet przy uwzględnieniu wyników uczniów i uczennic osiągniętych w przedmiotach uczonych na poziomie trzeciej klasy. Model regresji logistycznej wykazał, że prawdopodobieństwo wyboru technikum lub szkoły zawodowej wzrasta o 60% dla każdego odchylenia standardowego poniżej średniej w wynikach osiągniętych z matematyki na poziomie trzeciej klasy, a podobne tendencje zaobserwowano w również w przypadku innych przedmiotów objętych badaniem. Zjawisko to można powiązać ze społecznie skonstruowanym przekonaniem, że nauka w technikum i szkołach zawodowych jest przeznaczona dla tych, którzy nie są w stanie sprostać wymaganiom liceum ogólnokształcącego.

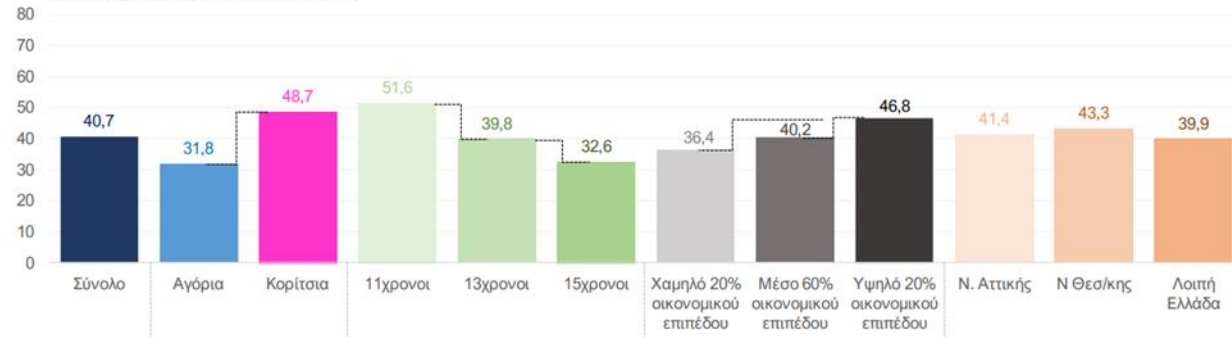
Innym aspektem wartym przyjrzenia się jest to, że trudności chłopców w zakresie umiejętności czytania i pisania w latach szkolnych mogą prowadzić do analfabetyzmu funkcjonalnego w wieku dorosłym, utrudniając im pełną partycypację społeczną i ograniczając ich możliwości rozwoju osobistego i zawodowego. Matsagouras i in. (2019) podkreślają znaczenie zapobiegania analfabetyzmowi funkcjonalnemu poprzez alfabetyzację w wieku szkolnym. Rozwijanie kompetencji językowych w szkole przybiera konkretne formy przedmiotów nauczanych i podręczników wykorzystywanych w środowisku szkolnym. Deficyty w obszarze umiejętności czytania i pisania, znane również jako analfabetyzm funkcjonalny, to niewystarczający poziom umiejętności czytania i pisania, który utrudnia skuteczną partycypację w rozwiniętym społeczeństwie. Język używany w dyskursie szkolnym, co wynika z określonych wymagań w zakresie prezentowanych tekstów, w miarę pogłębiania wiedzy na zajęciach stopniowo nabiera cech dyskursu naukowego. Pozbawieni odpowiedniego wsparcia w obszarze opanowania języka umożliwiające im skuteczne uczenie się i tworzenie języka pisanego uczniowie o niskim poziomie umiejętności czytania i pisania, którzy nie są świadomi tych elementów, borykają się z trudnościami w zrozumieniu przekazywanych wiadomości i ryzykują pozostanie funkcjonalnymi analfabetami. Dlatego niezwykle ważne jest przeprowadzenie dodatkowych badań i wdrożenie skutecznych środków zaradczych mających na celu rozwiązanie problemu analfabetyzmu funkcjonalnego.

Czynniki wpływające na kompetencje językowe chłopców

Badanie przeprowadzone przez „Uniwersytecki Instytut Zdrowia Psychicznego, Neuronauk i Medycyny Precyzyjnej” (2023) podkreśla ogromne korzyści płynące z czytania książek przez nastolatków. Czynność ta powiązywana jest z zachowaniami pozytywnie wpływającymi na dobre samopoczucie psychiczne i społeczne. Dwóch na pięciu nastolatków (40,7%) wspomniało o czytaniu książek poza obowiązkiem szkolnym, przy czym znacznie wyższe odsetki zostały tu odnotowane w odniesieniu do:

- Dziewcząt (48,7%, w porównaniu do 31,8% chłopców),
- 11-latków (51,6%) w porównaniu do 13- i 15-latków, a także 13-latków (39,8%) w porównaniu do 15-latków (32,6%) oraz
- Nastolatków ze środowisk cechujących się korzystniejszymi uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi (46,8%, w porównaniu do nastolatków ze średnich lub niższych klas społeczno-ekonomicznych, jak pokazano na wykresie 1).

Γράφημα 1. Ποσοστό εφήβων που διαβάζουν αυτήν την περίοδο κάποιο λογοτεχνικό βιβλίο, στο σύνολο και ανάλογα με α) το φύλο, β) την ηλικιακή ομάδα, γ) το οικονομικό επίπεδο της οικογένειας και δ) το εάν διαμένουν στο Ν. Αττικής, το Ν. Θεσσαλονίκης ή στις λοιπές περιοχές (ΕΠΙΨΥ, Ελλάδα, 2022, πανελλήνιο δείγμα 6.250 εφήβων-μαθητών 11, 13 και 15 ετών)

Wykres. 1 Odsetek nastolatków czytających książki poza obowiązkiem szkolnym.

Badanie pokazuje, że dostępność książek dla nastolatków w domu różni się w zależności od ich indywidualnej sytuacji. Dziewczęta częściej niż chłopcy sięgają po książki dla przyjemności (czyli poza obowiązkiem szkolnym). Starsze nastolatki czytają mniej, prawdopodobnie ze względu na rosnącą ilość obowiązków szkolnych i zaangażowanie w życie towarzyskie poza środowiskiem domowym. Ponadto nastolatki z niższych klas społeczno-ekonomicznych i osoby mieszkające poza głównymi ośrodkami miejskimi, takimi jak Ateny i Saloniki, mają ograniczony – w porównaniu do swoich rówieśników z bardziej zamożnych środowisk i obszarów metropolitalnych – kontakt z książkami w domu. Istnieje korelacja między płcią a postawami czytelnickimi, gatunkami literatury, które uczniowie preferują, czasem poświęcanym na czytanie dla przyjemności oraz zastosowaniem różnorodnych technik czytania. Ponadto zaobserwowano, że dziewczęta wykorzystują szerszy zakres technik czytania i wykazują wyższy poziom sprawności i umiejętności dostosowania się w odniesieniu do zastosowania zarówno technik poznawczych, jak i metapoznawczych (Griva, 2012). Ustalenia te podkreślają potrzebę dalszego upowszechniania czytelnictwa i tworzenia bibliotek szkolnych we wszystkich instytucjach oświatowych w całym kraju.

Wyniki „Ogólnokrajowego Badania w obszarze Greckiej Literatury Nowożytnej w Szkołach Średnich” (2009) dotyczącego wpływu płci i statusu społeczno-ekonomicznego na umiejętności czytania i pisanie ujawniają znaczące różnice w postawach, preferencjach i dostępie do zasobów. Dziewczęta mają bardziej pozytywne nastawienie do literatury niż chłopcy, a tendencja ta nie zmienia się, kiedy przyjrzymy się klasie społeczno-ekonomicznej badanych osób. Dziewczęta wyrażają większe pragnienie, aby do programu szkolnego zostały włączone bardziej

zróżnicowane teksty, uważają teksty połączone wspólną tematyką albo należące do jednego gatunku literackiego za bardziej interesujące i zrozumiałe, a także chętniej sięgają po literaturę młodzieżową. Przy czym dziewczęta w mniejszym stopniu niż chłopcy identyfikują się z bohaterami literackimi. Ponadto na kompetencje językowe dziewcząt mają wpływ czynniki społeczno-ekonomiczne, gdzie dziewczęta z niższych klas społeczno-ekonomicznych mają mniejszy dostęp do zasobów literackich i wsparcia niż ich rówieśnice ze środowisk cechujących się korzystniejszymi uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi. W porównaniu z dziewczętami chłopcy wykazują niższy poziom umiejętności czytania i pisania, gdzie wzorzec ten jest bardziej widoczny w obszarach słabiej rozwiniętych pod względem społeczno-ekonomicznym. Chłopcy chętniej sięgają po literaturę obcą i poezję oraz wykazują większe zainteresowanie ilustracjami i seriami literackimi, ale czytanie tekstów zawartych w programie nauczania sprawia im mniejszą przyjemność. Chłopcy z niższych klas społeczno-ekonomicznych stoją przed dodatkowymi wyzwaniami wynikającymi z braku dostępu do zasobów i ograniczonych możliwości rozwijania swoich kompetencji językowych.

Podsumowując, omówione wyżej badanie dostarcza cennych informacji na temat czynników wpływających na umiejętność czytania i pisania chłopców oraz różnic między chłopcami i dziewczętami w zakresie ich czytelniczych preferencji, zainteresowań i postaw. Wyniki badania mogą pomóc nauczycielom w opracowaniu skutecznych strategii ukierunkowanych na rozwój kompetencji językowych chłopców oraz zachęcenie ich do aktywnego udziału w procesie uczenia się.

Najlepsze praktyki w zakresie rozwoju kompetencji językowych chłopców

Grecki system oświaty jest obecnie w trakcie wdrażania reform mających na celu rozszerzenie zakresu i zwiększenie skuteczności nauczania literatury i greki nowożytnej wśród uczniów szkół podstawowych i średnich. Jednakże pomimo podejmowanych wysiłków Grecja nadal

boryka się z trudnościami w obszarze rozwoju kompetencji językowych chłopców, co wymaga zwiększenia ich aktywnego zaangażowania w proces uczenia się poprzez działania uwzględniające ich zainteresowania. Kluczowe znaczenie ma również wspieranie uczniów z niższych klas społeczno-ekonomicznych poprzez zapewnienie im dostępu do zasobów, takich jak książki i inicjatywy skupiające się na literaturze. Ponadto przy opracowywaniu programów nauczania czytania i pisania nauczyciele powinni brać pod uwagę różne preferencje i zainteresowania chłopców i dziewcząt, tak aby w równym stopniu motywować i angażować wszystkich uczniów. Konkretne zalecenia obejmują zbadanie przyczyn bardziej pozytywnego nastawienia dziewcząt do czytelnictwa, określenie sposobów wypracowania bardziej pozytywnego nastawienia chłopców do pracy nad rozwojem kompetencji językowych oraz wprowadzenie bardziej usystematyzowanej organizacji lekcji literatury. Ponadto wykorzystanie nowych technologii i upowszechnienie kreatywnego pisania może przyczynić się do wzrostu poziomu zdolności artystycznych i zaangażowania uczniów. W ramach działań mających na celu podniesienie poziomu umiejętności czytania i pisania zaproponowano utworzenie bibliotek w szkołach i prowadzenie warsztatów literackich (Instytut Pedagogiczny, 2009).

W szczególności „Ogólnokrajowe Badanie w obszarze Greckiej Literatury Nowożytnej w Szkołach Średnich” (2009) zaleca podjęcie poniższych kroków mających na celu rozwój kompetencji językowych:

- Omawianie w czasie zajęć pełnych dzieł literackich
- Zapewnienie dostępu do biblioteki (na poziomie szkoły lub klasy), której zasoby pokrywają się z programem nauczania i podręcznikami i są na

bieżąco aktualizowane o pozycje i autorów atrakcyjnych z punktu widzenia uczniów

- Warsztaty literacko-filologiczne zapewniające uczniom przestrzeń do odkrywania książek, które wzbudzają ich zainteresowanie, angażujące ich w dyskusje, zachęcające do dzielenia się opiniami, poszukiwania dalszych informacji w internecie, dające możliwość spotkań z autorami, rozwijania umiejętności kreatywnego pisania i uczestniczenia w innych powiązanych aktywnościach
- Dostosowanie lekcji do zainteresowań i preferencji czytelniczych uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem prozy, tekstów dramatycznych i literatury młodzieżowej); dodatkowo zachęcanie uczniów do samodzielnego wyboru omawianych tematów może również być korzystne
- Wykorzystanie nowych technologii w czasie zajęć, z naciskiem na wspieranie uczenia się eksploracyjnego i pracy zespołowej; niezliczone możliwości oferowane przez te technologie zapewniają wieloaspektowe, nieliniowe doświadczenia czytania hipertekstów, spersonalizowane podejście do uczenia się i płynną integrację interdyscyplinarną.
- Włączanie elementów wizualnych i muzycznych do tekstów z wykorzystaniem materiałów audiowizualnych odpowiadających zainteresowaniom i preferencjom uczniów; metoda ta skupia się na temacie i stylu tekstu i może być stosowana przez samych uczniów

indywidualnie lub w zespołach, zgodnie z ich zainteresowaniami oraz upodobaniami

- Zachęcanie uczniów do ćwiczenia kreatywnego pisania i rozwijania umiejętności artystycznych poprzez twórcze składanie tekstu, przekształcanie go w inne gatunki literackie (np. proza w tekst dramatyczny, poezja w prozę itp.).
- Wprowadzanie szerokiej gamy aktywizujących ćwiczeń i doświadczeń edukacyjnych mających na celu wzbogacenie procesu nauczania i uniknięcia standaryzacji. Takie podejście umożliwia uczniom wykorzystanie ich osobistych procesów poznawczych i doświadczenie lekcji jako podróży intelektualnej. Aktywne zajęcia edukacyjne zachęcają uczniów do wykorzystania wyobraźni i wykazania się inwencją przy uzupełnianiu brakujących elementów tekstów literackich lub samodzielnym streszczaniu tego, co czytają. Aktywizujące ćwiczenia indywidualne lub grupowe pozwalają na nadanie zajęciom lekcyjnym charakteru zabawy, równocześnie umożliwiając uczniom pracę nad rozwojem różnych umiejętności.

Nauczanie greki nowożytnej zostało poddane badaniu przez Instytut Polityki Edukacyjnej (2022), którego efektem było opracowanie raportu z oceniania i klasyfikowania uczniów szkół podstawowych i średnich. Na podstawie wyników badania Instytut przedstawił rekomendacje w zakresie różnych podejść do nauczania języków.

W odniesieniu do uczniów szkół średnich zaleca się:

- Wdrażanie podejścia skoncentrowanego na tekście
- Rozwój strategii poznawczych, umiejętności streszczania i rozumowania, a także interpretacji, organizacji i rozumienia struktur tekstowych
- Uważne i regularne ćwiczenia w czasie pracy nad złożonymi zagadnieniami
- Zróżnicowane metody nauczania powinny kłaść szczególny nacisk na rozwijanie umiejętności czytania i pisania zarówno w szkole, jak i poza nią, stwarzając uczniom rzeczywiste szanse angażowania się w komunikację ustną i tworzenia języka pisanego w wziętych z życia kontekstach
- Szczególny nacisk na metody nauczania i ćwiczenia umożliwiające płynne przejście od narracji do dyskursu naukowego.

W odniesieniu do uczniów szkół podstawowych zaleca się:

- Włączenie metod nauczania skupiających się na wykorzystaniu szeregu zróżnicowanych umiejętności i pracy z różnego rodzaju tekstami
- Wspieranie zdolności metapoznawczych i interpretacyjnych poprzez wykorzystywanie nowoczesnych metod nauczania i uczenia się
- Włączanie i badanie bieżących zagadnień interesujących z punktu widzenia uczniów, czy to dotyczących ich lokalnej społeczności, czy też na szerszą skalę, ukierunkowane na wspierania ich niezależności
- Poruszanie różnorodnych tematów poprzez włączanie tekstów z wielu obszarów tematycznych, biorąc pod uwagę charakterystykę omawianych

tekstów zarówno z poziomu mikro, taką jak składnia i słownictwo, jak i makro.

- Nauczanie gramatyki poprzez podejście skoncentrowane na tekście polegające na wykorzystaniu omawianych tekstów jako podstawy nauczania. Takie podejście kładzie nacisk na badanie struktur gramatycznych w kontekście żyjącego języka, ze szczególnym uwzględnieniem analizy tego, jak gramatyka jest wykorzystywana w komunikacji w życiu codziennym.

Rekomendowane działania zaradcze w nauczaniu literatury i greki nowożytnej w szkołach greckich mają na celu wzmocnienie znajomości literatury i języka po stronie uczniów oraz ustanowienie trwałego zaangażowania i czerpania przyjemności z czytania dzieł literackich. Przyjmując te zalecenia, grecki system oświaty podejmuje znaczące kroki w kierunku zapewnienia wysokiej jakości edukacji i promowania sukcesów w nauce wszystkich uczniów.

Również najnowsze technologie mają szansę stać się potężnym narzędziem w dążeniu do rozwoju kompetencji językowych i umiejętności czytania i pisania chłopców. Włączenie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do edukacji było również przedmiotem debaty na poziomie kształtowania polityki i praktyki oświatowej. Wykazano, że wykorzystanie ICT w edukacji może przynieść wymierne korzyści, w tym poprawę jakości nauczania i uczenia się oraz stwarza równe szanse dostępu do edukacji. Platforma cyfrowa Photodentro (<http://photodentro.edu.gr/> - czyli ogólnokrajowy agregator treści edukacyjnych) zapewnia greckim nauczycielom i uczniom na wszystkich

poziomach edukacji dostęp do różnorodnych zasobów edukacyjnych, w tym do zasobów otwartych (Matsagouras, 2019).

Li i in. (2015) omawiają wyniki badania dotyczącego podejścia nastolatków w miastach do technologii i nauki czytania i pisania. Wyniki sugerują, że nastoletni uczniowie z miast są zainteresowani wykorzystaniem technologii w nauce czytania i pisania, jednakże postrzegają technologię przede wszystkim jako rozrywkę i jeden z aspektów ich życia towarzyskiego. Badanie sugeruje, iż zintegrowane technologicznie działania w zakresie alfabetyzacji powinny wykorzystywać zróżnicowane metody nauczania uczniów w różnych grupach wiekowych, biorąc pod uwagę ich umiejętności technologiczne i dostosowując przedstawiane im zadania edukacyjne do poziomu ich kompetencji. Nauczyciele powinni również brać pod uwagę preferencje uczniów, dostęp do i stopień oboznania z technologią i prowadzić zajęcia skupiające się właśnie na uczniowskich upodobaniach i umiejętnościach niezbędnych do rozwiązywania zadań językowych online. Nauczyciele mogą również zachęcać uczniów do odpowiedniej organizacji nauki czytania i pisania w domu, wykorzystując media społecznościowe, takie jak blogi, Twitter lub platformy typu wiki, przy samodzielnym lub grupowym czytaniu, dyskusjach i pisaniu online. W artykule zastosowano tezę, iż skuteczne nauczanie czytania i pisania, biorąc pod uwagę percepcję nastolatków i promując ich osiągnięcia w nauce i przejmowanie odpowiedzialności za efekty uczenia się, może pozytywnie wpływać na rozwój ich kompetencji językowych oraz kulturę uczenia się w środowisku szkolnym i domowym.

Technologia stała się potężnym narzędziem promowania umiejętności czytania i pisania, oferującym różnorodne zasoby i szanse uatrakcyjnienia doświadczeń edukacyjnych. Warschauer (2006)

podkreśla pozytywny wpływ korzystania z laptopów w salach lekcyjnych na rozwój umiejętności czytania i pisanie uczniów, demonstrując w ten sposób, jak technologia może ułatwiać czytanie i pisanie oraz rozwijać umiejętności komunikacyjne. Ponadto Kamil, Intrator i Kim (2000) badają wpływ różnych technologii, takich jak telewizja i komputery, na umiejętności czytania i pisanie oraz uczenie się, omawiając ich potencjał w zakresie poprawy wyników w nauce. Rozwijająca się stale technologia zapewnia uczniom nowe i innowacyjne sposoby doskonalenia podstawowych umiejętności czytania i pisanie, przekształcając w ten sposób tradycyjne środowisko uczenia się.

Rola technologii we wspieraniu umiejętności czytania i pisanie wykracza poza zwykłe zapewnianie dostępu do narzędzi cyfrowych. Obejmuje to również ponowne przemyślenie metod nauczania i strategii oceniania. Leu i in. (2013) przedstawiają dwupoziomą teorię nowych kompetencji językowych, analizując to, jak technologia zmieniła charakter umiejętności czytania i pisanie oraz jak nauczanie i strategie oceniania muszą się dostosować, aby sprostać tym zmianom. Ponadto Hutchison i Woodward (2014) przedstawiają cykl planowania, który nauczyciele mogą wykorzystać do skutecznego zintegrowania technologii cyfrowych z nauczaniem czytania i pisanie, przedstawiając strategie i zasoby wspierające rozwój kompetencji językowych. Jak zauważa Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Alfabetyzacji (z ang. International Literacy Association) (2018), nauczyciele muszą być dobrze przygotowani do korzystania z narzędzi i zasobów cyfrowych, tak aby zmaksymalizować swój potencjał w upowszechnianiu umiejętności czytania i pisanie. Wykorzystując technologię i odpowiednio dostosowując metody nauczania, nauczyciele mają szansę tworzyć

bardziej angażujące i integracyjne środowiska uczenia się sprzyjające rozwojowi kompetencji językowych w erze cyfrowej.

Program BoysLingo ma na celu włączenie technologii do nauczania języków poprzez opracowanie cyfrowej platformy edukacyjnej wykorzystującej mechanizmy gier. Platforma ta ma zapewnić chłopcom zawierający elementy zabawy i inspirujący sposób na rozwój ich kompetencji językowych, jednocześnie zachęcając ich do współzawodnictwa i współpracy z rówieśnikami.

Należy jednakże podkreślić tu, że sama technologia nie jest w stanie rozwiązać problemu różnicy płci w zakresie umiejętności czytania i pisania. Działania wykorzystujące technologię powinny być połączone z innymi skutecznymi strategiami, takimi jak szkolenie i rozwój nauczycieli, zaangażowanie rodziców i zmiany w programie nauczania, tak aby zapewnić wszystkim uczniom, niezależnie od płci, dostęp do wysokiej jakości edukacji językowej.

Wnioski

Podsumowując, powyższa analiza rzuciła światło na obecny poziom kompetencji językowych chłopców i wyeksponowała niektóre z wyzwań, z którymi muszą się oni zmierzyć. Przedstawione dane sugerują, że chłopcy pozostają w tyle za dziewczętami pod względem umiejętności czytania i pisania, co jest realnym powodem do niepokoju. Istnieją jednak pewne najlepsze praktyki, które okazały się skuteczne w rozwoju umiejętności czytania i pisania chłopców, takie jak ujęcie męskich wzorców do naśladowania w nauczaniu oraz wdrażanie programów podkreślających znaczenie umiejętności czytania i pisania. Ponadto wykorzystanie

odpowiednich tekstów literackich i współczesnych metod edukacyjnych może wywrzeć pozytywny wpływ w niezwykle złożonym obszarze nawyków czytelniczych chłopców, a także w produktywny sposób rozwiązać problem męskiej tożsamości w obecnym zmieniającym się świecie. (Malafantis, 2013)

Dodatkowo kluczową rolę w rozwoju umiejętności czytania i pisania chłopców odgrywa też technologia. Wykazano, że interaktywne technologie, takie jak gry i aplikacje edukacyjne, zwiększają zaangażowanie i motywację wśród chłopców. Teksty w formacie cyfrowym mogą być dla chłopców bardziej atrakcyjne i pomóc stworzyć pomost pomiędzy ich zainteresowaniami a biegłością w czytaniu. Ważne jest jednak, aby technologia była dostępna dla wszystkich chłopców, niezależnie od ich statusu społeczno-ekonomicznego.

Znaczące implikacje tych ustaleń dla polityki i praktyki podkreślają potrzebę, aby decydenci i nauczyciele rozpoznali różnice między płciami w kontekście kompetencji językowych i podjęli działania ukierunkowane na skuteczne rozwiązanie tego problemu. Obejmuje to wdrożenie najlepszych praktyk i zapewnianie dostępu do technologii i innych zasobów, które w pozytywny sposób wpłyną na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców, a także prowadzenie większej liczby badań mających na celu dogłębniejsze zrozumienie wpływających na to czynników oraz opracowanie opartych na realnych doświadczeniach strategii, których zadaniem będzie zniwelowanie rozbieżności w osiągnięciach w zakresie kompetencji językowych pomiędzy chłopcami i dziewczętami. Jak najszybsze przeprowadzenie omówionych zmian może sprawić, że wszyscy – bez wyjątku – chłopcy posiadą kompetencje językowe niezbędne im do odniesienia sukcesu zarówno w szkole, jak i w życiu.

Bibliografia

Fotiou, A., Kanavou, E., Stavrou, M., Kokkevi, A. (2023). Books and Reading in Adolescence. Series of Special Topics from the Greek arm of the Health Behaviour in School-aged Children study. Athens, University Mental Health, Neurosciences, & Precision Medicine Research Institute 'COSTAS STEFANIS'.

Griva, E., Alevriadou, A., Semoglou, K. (2012). Reading Preferences and Strategies Employed by Primary School Students: Gender, Socio-Cognitive and Citizenship Issues. *International Education Studies*, 5(2). <https://doi.org/10.5539/ies.v5n2p24>

Greek Pedagogical Institute. (2009). Πανελλαδική Έρευνα για το Μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο. Pobrano z http://www.pi-schools.gr/download/programs/erevnes/erevna_logot_argyrop.pdf

Hutchison, A., Woodward, L. (2014). A planning cycle for integrating digital technology into literacy instruction. *The Reading Teacher*, 67(6), 455-464.

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2022). Έκθεση για τις Εξετάσεις Διαγνωστικού Χαρακτήρα: Αποτελέσματα, Διαπιστώσεις και Προτάσεις .

International Literacy Association. (2018). Literacy leadership brief: The role of technology in literacy education. Pobrano z <https://www.literacyworldwide.org/get-resources/position-statements>

Kamil, M. L., Intrator, S. M., Kim, H. S. (2000). The effects of other technologies on literacy and learning. *Handbook of Reading Research*, 3, 771-788.

Leu, D. J., Kinzer, C. K., Coiro, J., Castek, J., Henry, L. A. (2013). New literacies: A dual-level theory of the changing nature of literacy, instruction, and assessment. *Journal of Education*, 193(2), 1-18.

Li, J., Snow, C., White, C. (2015). Teen Culture, Technology and Literacy Instruction: Urban Adolescent Students' Perspectives. Teen Culture, Technology and Literacy Instruction: Urban Adolescent Students' Perspectives. 10.21432/T2004H.

Malafantis, Konstantinos. (2013). Διαπλάθοντας αγόρια-αναγνώστες: Η συμβολή της λογοτεχνίας για παιδιά και νέους στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας των αγοριών σχολικής ηλικίας.

Ματσαγγούρας, Η., Κουζέλης, Γ., Ρουσσάκης, Ι., Αποστολόπουλος, Κ., Γιαλλούση, Μ., Καδιανάκη, Μ., Πήλιουρας, Π., Βέρδης, Α., Μουζάκης, Χ., Αναγνώστου, Β., Κασούτας, Μ., Μπινιάρη, Λ. & Στυλιάρης, Ε., (2019). Ετήσια Έκθεση Α.Δ.Ι.Π.Π.Δ.Ε.: Μελέτη της Αξιολόγησης των Μαθητών στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα Ψηφιακά Αποθετήρια και η Αξιοποίησή τους στην Εκπαίδευση. Αθήνα: Α.Δ.Ι.Π.Π.Δ.Ε.

OECD (2023), Reading performance (PISA) (indicator). doi: 10.1787/79913c69-en (dostęp 14 marca 2023).

OECD (2021), 21st-Century Readers: Developing Literacy Skills in a Digital World, PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/a83d84cb-en>.

Warschauer, M. (2006). Laptops and Literacy: Learning in the Wireless Classroom. New York: Teachers College Press.

Włochy

Wprowadzenie

We Włoszech nie znajdziemy zbyt wiele opracowań na temat różnic w poziomie kompetencji językowych wynikających z płci, mimo że jest to kwestia stanowiąca poważniejszy problem w porównaniu z wpływem płci na poziom umiejętności w obszarze matematyki, na czym w znacznej większej mierze skoncentrowana jest jednak specjalistyczna literatura i uwaga polityków (Di Castro i Ferri, 2022).

Jak podano w raporcie PISA 2018, we wszystkich krajach uczestniczących w badaniu umiejętności dziewcząt w zadaniach czytania przewyższają wyniki osiągnięte przez chłopców aż o 30 punktów (OECD, 2019). Zgodnie z wynikami badania PISA 2018 motywacja wydaje się odgrywać ważną rolę w zaistnieniu tej różnicy pomiędzy płciami, jako że znacznie więcej dziewcząt niż chłopców deklaruje, że lubi czytać. Ponadto Włochy są jednym z krajów UE, w których zaobserwowano największe różnice w odniesieniu do przyjemności czerpanej z czytania wynikające z płci, do której to grupy należą też Niemcy i Węgry. Jednak nawet jeśli chłopcy wydają się czytać mniej niż dziewczęta, porównanie danych zebranych w 2018 r. i w 2009 r. pokazuje, że obecnie średnio w krajach OECD zarówno dziewczęta, jak i chłopcy deklarują czerpanie znacznie mniejszej przyjemności z czytania.

Chociaż istnieje wiele badań analizujących niedostateczną reprezentację kobiet w dziedzinach związanych z matematyką, w literaturze specjalistycznej poświęca się niewielką lub wręcz brakuje uwagi w odniesieniu do czynników oraz konsekwencji edukacyjnych i zawodowych powiązanych ze słabymi wynikami osiąganymi przez

chłopców w obszarze umiejętności czytania (Di Castro i Ferri, 2022). Zdaniem autorów znaczenie rozwoju umiejętności czytania i podniesienie poziomu zaangażowania chłopców w czytanie ma podwójny cel: nie tylko osiągnięcie większej równości między dziewczętami i chłopcami, ale także ogólne podniesienie podstawowego poziomu umiejętności czytania, niezależnie od kierunku studiów lub zawodu, który wybiorą uczniowie. Umiejętność czytania staje się coraz ważniejszym elementem w szybko zmieniającym się społeczeństwie, w którym rośnie zarówno ilość, jak i różnorodność informacji pisanych i w którym umiejętność wykorzystywania, przekazywania i pisania informacji ma kluczowe znaczenie dla rozwiązywania złożonych problemów.

Umiejętność czytania jest rzeczywiście niezwykle ważna na drodze do sukcesu zarówno w życiu osobistym, jak i zawodowym, co podkreślono wybierając ten obszar na główny temat badania PISA w 2018 r. (OECD, 2019), w którym podano też dokładną definicję umiejętności czytania: „umiejętność czytania to rozumienie, wykorzystywanie, ocena, refleksja i angażowanie się w teksty ukierunkowane na osiągnięcie własnych celów, pogłębienie wiedzy oraz zwiększenie własnego potencjału i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym” (OECD, 2019, s. 3).

Umiejętność czytania jest kompetencją kluczową, jako że stanowi podstawę rozwoju innych umiejętności i udanego uczestnictwa w większości dziedzin dorosłego życia. Gdy uczniowie nie potrafią dobrze czytać, znacząco wpływa to również na ich wyniki osiągnięte w innych przedmiotach szkolnych (OECD, 2017).

Tło

Włoski system oświaty opiera się na obowiązku szkolnym trwającym 10 lat (grupa wiekowa: 6-16 lat) (Komisja Europejska, Wspólne Centrum Badawcze, Volante, L., Schnepf, S., Klinger, D., 2022). Edukacja podstawowa we Włoszech rozpoczyna się po zakończeniu nauki przedszkolnej w wieku 6 lat, trwa 5 lat i jest bezpłatna. Krajowa podstawa programowa obejmuje, wśród innych przedmiotów, naukę języka włoskiego i jednego języka obcego (zwykle angielskiego). Przedmioty te są następnie kontynuowane w gimnazjach, w których nauka trwa 3 lata, od 11 do 13 roku życia.

Ministerstwo Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych (MIUR) jest odpowiedzialne za zarządzanie systemem oświaty i ustala ogólnokrajowe minimalne standardy i główne zasady jego funkcjonowania (Figueroa i in., 2017). Pomimo poprawy sytuacji na przestrzeni ostatnich lat Włochy nadal borykają się ze stosunkowo wysokim wskaźnikiem przedwczesnego kończenia nauki. Ponadto istnieją wyraźne różnice regionalne w odniesieniu do wyników osiągniętych w poszczególnych obszarach edukacji. Włochy podjęły niedawno zakrojoną na szeroką skalę reformę szkolnictwa pod hasłem „Dobra Szkoła” (La Buona Scuola, 2015, ustawa 107/15), mającą na celu podniesienie poziomu wyników osiągniętych przez uczniów. Podejmowane działania obejmują zwiększenie autonomii szkół, zatrudnienie znacznej liczby nowych nauczycieli, wprowadzenie do wynagrodzeń nauczycieli komponentu opartego na osiągnięciach oraz podniesienie poziomu innowacyjności i umiejętności cyfrowych w szkołach.

Włoski Krajowy Instytut Oceny Systemu Kształcenia i Szkoleń (INVALSI) przeprowadza co roku zakrojone na szeroką skalę badanie mające na

celu pomiar umiejętności uczniów w zakresie języka włoskiego i wiedzy matematycznej oraz zobrazowanie postępów systemu oświaty (Cardone i in., 2019). Jeżeli chodzi o wyniki badania umiejętności w obszarze języka włoskiego, w porównaniu z 2018 r., kiedy to wprowadzono testy CBT, w 2022 r. odnotowano szereg wyników wymagających szczególnej uwagi. Po pierwsze, problemy z rozumieniem tekstu wydają się mieć podłoże w najwcześniejszych latach nauki. W skali całego kraju już w 2018 r. tylko 66% uczniów kończących pierwszy cykl kształcenia osiągnęło co najmniej zadowalające wyniki (poziom 3). Niestety, w wyniku pandemii odsetek ten spadł jeszcze bardziej i do tej pory nie zaobserwowano oczekiwanego odwrócenia trendu. Odsetek uczniów, którzy osiągnęli co najmniej zadowalające wyniki w czytaniu ze zrozumieniem spadł pomiędzy rokiem 2018 a 2022 o średnio 5 punktów procentowych („RAPPORTO INVALSI 2022”, 2022).

Z najnowszych badań INVALSI (2022) wyciągnięto kilka wniosków. Poniżej przedstawiono te najbardziej istotne:

PŁEĆ: dziewczęta uzyskują średnio o 7,8 punktów procentowych więcej niż chłopcy, przewaga przekładająca się na ok. 2/3 całości wiedzy przyswajanej w przeciągu roku szkolnego;

POCHODZENIE SPOŁECZNE: średnia przewaga uczniów pochodzących z rodzin znajdujących się w uprzywilejowanej sytuacji społecznej wynosi 8,3 punktów procentowych, do czego dochodzi kolejnych 10,0 punktów w przypadku szkół, do których uczęszczają wyłącznie uczniowie ze środowisk bardziej uprzywilejowanych pod względem społeczno-ekonomicznym i kulturowym;

MIEJSCE ZAMIESZKANIA: przy założeniu stałości innych czynników, eliminując w ten sposób wpływ różnic między płciami, regularności w

nauce, strukturę społeczną i miejsce pochodzenia różnych grup etnicznych, mamy do czynienia z endogeniczną różnicą w wynikach osiąganych w różnych rejonach kraju, gdzie zdecydowanie lepsze wyniki osiągają uczniowie na północnym zachodzie i północnym wschodzie kraju, z południem pozostającym w tyle.

Czynniki wpływające na kompetencje językowe chłopców

Badanie przeprowadzone przez Di Castro i Ferri (2022) wykorzystujące metodę dekompozycji Oaxaca-Blindera w odniesieniu do danych z raportu PISA opracowanego przez OECD koncentruje się na głównych czynnikach stojących za różnicami w wynikach testów umiejętności czytania osiąganymi przez włoskich piętnastolatków płci męskiej i żeńskiej. Wyniki ich badań stwierdzają, co następuje:

- Oczekiwania rodziców, wsparcie emocjonalne i pomoc rodziców w pracach domowych z czytania odgrywają znaczącą rolę w poziomie różnic między dziewczętami i chłopcami;
- Warunki panujące w czasie lekcji czytania postrzegane przez uczniów jako korzystniejsze (np. cicha lekcja, mniej chaotyczna atmosfera) zwiększają różnicę na korzyść dziewcząt;
- Przeanalizowane zmienne pokazują, że dziewczęta uzyskują znaczną przewagę nad chłopcami, jeżeli chodzi o czerpanie przyjemności z czytania i postrzeganie umiejętności czytania, a równocześnie warto też zauważyć, że przyjemność czerpana z czytania przez rodziców nie ma tu znaczącego wpływu;

- Odczuwanie sensu życia (czynnik większego sensu życia) również sprzyja dziewczętom;
- Postrzeganie otrzymywanych od nauczycieli informacji i poleceń jako bardzo jasnych i zrozumiałych również zwiększa różnice pomiędzy dziewczętami i chłopcami;
- Motywacja i zaangażowanie ukierunkowane na konkretny cel w zakresie przygotowania do studiów (wyraźne już w wieku 15 lat) zwiększają różnicę w umiejętnościach czytania na korzyść dziewcząt, gdzie zakładamy, że dziewczęta częściej wybierają ścieżki i zawody niezwiązane z umiejętnościami matematyczno-naukowymi, a zatem koncentrują się bardziej na przedmiotach wymagających umiejętności czytania i pisania;
- Jakość lub poziom społeczno-ekonomiczny środowiska szkolnego przyczynia się do znacznego zwiększenia różnicy w umiejętności czytania wynikającej z płci, podczas gdy klasa społeczno-ekonomiczna rodziny nie ma wpływu na analizowane zmienne.

Autorzy badania wskazali również na kilka czynników, które wydają się zmniejszać tę różnicę płci, z których najbardziej godne uwagi to:

- Dążenie do znalezienia dobrej pracy (nie do pójścia na dobrą uczelnię);
- Granie w gry wideo z przyjaciółmi
- Nieodczuwanie trudności w czytaniu

Wreszcie, ich badanie podkreśla znaczenie „czerpania przyjemności z czytania” i zwraca uwagę na potrzebę zachęcania chłopców do czytania w celu rozwoju ich umiejętności czytania, zwłaszcza w szkole, jako że jest to kontekst odpowiedzialny za stymulowanie tego zainteresowania. Co więcej, ich badanie dowodzi, że „w klasach, w których więcej godzin poświęca się czytaniu, różnica wydaje się zmniejszać”.

W innym artykule L. Salamieri (2022) stwierdza, że „w wieku 10 lat chłopcy i dziewczęta zaczynają dostrzegać własną sprawczość – czyli rozwija się u nich umiejętność dostrzegania własnych możliwości. Takie przekonanie prawie nigdy nie opiera się na skutecznej i bezstronnej ocenie ich potencjału. Odzwierciedla raczej dziecięce interpretacje własnych predyspozycji jako uwarunkowanych konstrukcjami społecznymi i binarnością płciową. Te binarne konstrukcje są potwierdzane przez codzienne doświadczenia, praktyki i rutyny wypracowane w interakcjach z innymi uczniami – rówieśnikami zarówno własnej, jak i drugiej płci – z nauczycielami oraz rodzicami i pozostałymi członkami rodziny. Powtarzanie zwyczajowych stwierdzeń i dyskursów o tym, że dziewczęta są mniej uzdolnione matematycznie, prowadzi do tego, że konstrukcje te stają się samospełniającą się przepowiednią. Obserwowanie postaw społecznych umacniających stereotyp o czytających dziewczętach i ogólnie wyższym poziomie ich umiejętności oraz chęci do nauki prowadzi u chłopców do wiary, że z natury nie są obdarzeni talentami literackimi. Uczniowie mają tendencję do zachowywania się w sposób, który kultura społeczna definiuje jako odpowiedni dla ich płci.

Wnioski

Dane omówione w niniejszym raporcie wskazują, że we Włoszech różnica między płciami w zakresie umiejętności czytania nadal pozostaje tematem rzadko podejmowanym w specjalistycznych opracowaniach. W szczególności, gdy mówimy o nierównościach płci, rzadko wspomina się o chłopcach, skupiając całą uwagę na dziewczętach osiągających słabe wyniki w zadaniach związanych z matematyką.

Badania sugerują, że na osiągnięcie dobrych wyników w nauce u chłopców może wpływać wiele czynników, a wszystkie z nich są związane ze zmiennymi społeczno-ekonomicznymi lub kulturowymi, bezpośrednio wpływając na motywację chłopców do czytania. Jednakże wśród omawianych czynników przyczyniających się do zmniejszenia tych różnic wykorzystanie narzędzi cyfrowych i gier wydaje się być jedną z najlepszych strategii na sprostanie temu wyzwaniu.

Chociaż ostatnie reformy zachęcają do skupienia się na rozwoju umiejętności cyfrowych w szkołach, ich pozytywny wpływ na poziom kompetencji językowych nadal nie jest wystarczająco podkreślany. W związku z tym istnieje pilna potrzeba zapewnienia nauczycielom odpowiedniej wiedzy na temat integracji narzędzi cyfrowych i zajęć wykorzystujących mechanizmy gier, tak aby zachęcić chłopców do zaangażowania się w czytanie i zwiększyć ich motywację w tym obszarze.

Bibliografia

Di Castro, G., Ferri, V. (2022). WHY DO BOYS PERFORM WORSE THAN GIRLS IN READING LITERACY? EVIDENCES FROM PISA SURVEY 2018.

ResearchGate,

<https://www.researchgate.net/publication/358462118> WHY DO BOYS PERFORM WORSE THAN GIRLS IN READING LITERACY EVIDENCES FROM PISA SURVEY 2018

OECD (2019), PISA 2018 results—Combined executive summaries, Volume I, II & III,

https://www.oecd.org/pisa/Combined_Executive_Summaries_PISA_2018.pdf [dostęp 15 maja 2023].

OECD (2017), PISA 2015 Assessment and Analytical Framework: Science, Reading, Mathematic, Financial Literacy and Collaborative Problem Solving, PISA, OECD Publishing, Paris,

<https://doi.org/10.1787/9789264281820-en>

European Commission, Joint Research Centre, Volante, L., Schnepf, S., Klinger, D. (2022). Cross-national achievement surveys for monitoring educational outcomes – Policies, practices and political reforms within the European Union, Publications Office of the European Union,

<https://data.europa.eu/doi/10.2760/406165>

Figueroa, D. T., Golden, G., Giovinazzo, M., Jankova, B., Horvathova, M. (2017). Education Policy Outlook: Italy. In OECD Publishing eBooks,

<https://eric.ed.gov/?id=ED583087>

Cardone, M., Falzetti, P., Sacco, C. (2019). INVALSI data for school system improvement: the value added. Working Papers INVALSI, n. 43-2019, (ISSN: 2611-5719),

https://www.invalsi.it/download2/wp/wp43_Falzetti_Cardone_Sacco.pdf

RAPPORTO INVALSI 2022. (2022). INVALSI, https://invalsi-areaprove.cineca.it/docs/2022/Rilevazioni_Nazionali/Rapporto/Rapporto_Prove_INVALSI_2022.pdf

Salmieri L. (2022) "Students, Parents and School-Choices. Gendered Trajectories in the Italian Education System" Italian Journal of Sociology of Education, 14(2), 99-119. DOI: 10.14658/PUPJ-IJSE-2022-2-6, <http://ijse.padovauniversitypress.it/system/files/papers/IJSE-2022-2-6.pdf>

Irlandia

Wprowadzenie

Słowem wstępu

Kompetencje językowe oraz umiejętności uczenia się języków chłopców były w ostatnich latach przedmiotem wielu badań, jako że pojawiły się obawy dotyczące słabych wyników osiąganym przez nich w tych obszarach w porównaniu z tymi osiąganymi przez dziewczęta. Choć poczyniono postępy w zmniejszaniu różnic w tym zakresie pomiędzy chłopcami a dziewczętami, chłopcy nadal pozostają w tyle pod względem umiejętności czytania i pisania oraz uczenia się języków. „Dziewczęta konsekwentnie przewyższają chłopców w testach czytania - i robią to od kilku dziesięcioleci na całym świecie. Brak motywacji, niski poziom słownictwa, brak zaangażowania w czytanie i brak wzorców do naśladowania zostały uznane za możliwe przyczyny tej dysproporcji” (Borgonovi, F., luty 2020).

Poniższy przegląd specjalistycznych opracowań zawiera krótką analizę istniejących badań dotyczących umiejętności czytania i pisania oraz uczenia się języków chłopców, ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji czynników, które przyczyniają się do powstawania wynikających z płci różnic w tych obszarach. Wspominamy tu również o skutecznych strategiach i działaniach, które zostały wdrożone w celu zniwelowania tych różnic i podniesienia poziomu umiejętności czytania i pisania oraz uczenia się języków chłopców. Zrozumienie obecnego zakresu badań nad umiejętnościami czytania i pisania oraz uczenia się języków chłopców jest niezbędne z perspektywy nauczycieli, decydentów

i rodziców dążących do zapewnienia wszystkim dzieciom warunków pozwalających im na zdobycie umiejętności i wiedzy niezbędnych do odniesienia sukcesu w XXI wieku.

Istotna rola rozpoznania zagadnienia kompetencji językowych chłopców

Rozpoznanie zagadnienia kompetencji językowych chłopców jest ważne z kilku powodów. Przede wszystkim kompetencje językowe są umiejętnością kluczową niezbędną do osiągnięcia sukcesu w wielu dziedzinach życia. Jest to konieczne z punktu widzenia osiągnięć w nauce, komunikacji i partycypacji we współczesnym społeczeństwie. Chłopcy, którzy mają problemy z czytaniem i pisanem, mogą doświadczać trudności w różnych innych aspektach swojego życia, w tym w edukacji, zatrudnieniu i relacjach społecznych. Badania sugerują, że „ludzie borykający się z problemami w zakresie czytania i pisania częściej narzekają na zły stan zdrowia, uważają, że mają niewielki wpływ na procesy polityczne i nie uczestniczą w działaniach wolontariackich. Są również mniej skłonni zaufać innym” (Krajowa Agencja ds. Alfabetyzacji Osób Dorosłych (z ang. National Adult Literacy Agency, NALA), Irlandia).

Po drugie, istnieją dowody sugerujące, że chłopcy mają niższy poziom umiejętności czytania i pisania niż dziewczęta. Ta różnica między płciami w alfabetyzacji została zaobserwowana w wielu krajach na całym świecie i jest powodem do niepokoju, ponieważ sugeruje, że chłopcy mogą być w niekorzystnej sytuacji z punktu widzenia perspektyw edukacyjnych i zawodowych.

Wreszcie, zrozumienie przyczyn różnic wynikających z płci w obszarze kompetencji językowych może pomóc w opracowaniu polityki i działań mających na celu rozwiązanie tego problemu. Zbadanie zagadnienia

umiejętności czytania i pisania chłopców umożliwi nam identyfikację czynników przyczyniających się do powstawania różnic wynikających z płci w obszarze kompetencji językowych oraz opracowanie skutecznych strategii ukierunkowanych na poprawę wyników w zakresie kompetencji językowych chłopców.

Pytanie badawcze

Uzyskanie wglądu w umiejętności czytania i pisania chłopców w Irlandii na potrzeby projektu BoysLingo.

Tło

Historyczny i kulturowy kontekst kompetencji językowych w Irlandii

Historyczny i kulturowy kontekst kompetencji językowych w Irlandii jest złożony i wieloaspektowy, a jego ewolucja trwa od wielu wieków. Przez większość swojej historii Irlandia doświadczała kolonizacji, konfliktów oraz nierówności społecznych i ekonomicznych – gdzie wszystkie te czynniki miały wpływ na poziom umiejętności czytania i pisanie oraz edukację w ujęciu ogólnym w kraju.

Jednym z najważniejszych czynników w historii alfabetyzacji w Irlandii była kwestia językowa. Język irlandzki ma długą i bogatą tradycję literacką i był dominującym językiem Irlandii przez wiele stuleci. Jednak na przestrzeni XVII i XVIII wieku dominującą pozycję zyskał język angielski, a znaczenie irlandzkiego jako języka pisanego i mówionego było stopniowo marginalizowane. „Wynalezienie prasy drukarskiej pod koniec XV wieku otworzyło nowe horyzonty literackie w całej Europie, ale

zmieniający się krajobraz polityczny spowodował upadek języka irlandzkiego. Literatura irlandzka nadal cieszyła się światowym szacunkiem, jednak działo się to za sprawą anglojęzycznych pisarzy, często piszących na wygnaniu” (Irlandzki Związek Pisarzy, z ang. Irish Writer Union).

Ten proces zmiany i marginalizacji języka miał głęboki wpływ na kompetencje językowe Irlandczyków. Wielu z nich została odebrana możliwość pozyskania umiejętności czytania i pisania oraz uczestnictwa w edukacji, jako że nie mówili ani nie pisali po angielsku, co z kolei odcisnęło znaczące piętno na ich perspektywach społecznych i ekonomicznych.

W XIX wieku podjęto wspólne wysiłki na rzecz rozwoju umiejętności czytania i pisania, co doprowadziło do ustanowienia systemu oświaty narodowej, który miał na celu zapewnienie bezpłatnej edukacji wszystkim dzieciom, niezależnie od ich statusu społecznego czy wyznania. System ten odniósł wprawdzie sukces w zakresie podniesienia poziomu alfabetyzacji, jednakże był też krytykowany za nacisk na nauczanie języka angielskiego i widoczne zaniedbanie edukacji w języku irlandzkim (Kenny, K. (2001)).

Na początku XX wieku nastąpiło ponowne zainteresowanie językiem i kulturą irlandzką, co miało znaczący wpływ na rozwój umiejętności czytania i pisania w Irlandii. Liga Gaelicka (z ang. Gaelic League), założona w 1893 roku, (Redaktorzy Encyclopædia Britannica. Irish literary renaissance. Encyclopædia Britannica, 2012) odegrała kluczową rolę w promowaniu języka i literatury irlandzkiej, co doprowadziło do ponownego zainteresowania edukacją i literaturą w języku irlandzkim.

Po uzyskaniu przez Irlandię niepodległości w 1922 r. ponownie położono nacisk na promocję edukacji w języku irlandzkim, co trwało przez większą część XX wieku. Jednak spadek użycia irlandzkiego jako języka mówionego w latach 1960. i 1970. miał wpływ na umiejętność czytania i pisanie w tym języku.

Obecnie wskaźniki alfabetyzacji w Irlandii utrzymują się na wysokim poziomie, a kraj ma dobrze rozwinięty system oświaty, który zapewnia ludziom ze wszystkich środowisk możliwość zdobycia umiejętności czytania i pisanie. Jednakże dziedzictwo czynników historycznych i kulturowych nadal wpływa na poziom kompetencji językowych oraz wykształcenia, gdzie równocześnie podejmowane są wysiłki na rzecz rozwiązania problemów nierówności społecznych i ekonomicznych oraz promowania różnorodności językowej i kulturowej (Darmody, M., 2016).

Aktualny poziom alfabetyzacji wśród chłopców

Wyniki badań w zakresie poziomu kompetencji językowych chłopców w Irlandii stanowią powody do niepokoju. Chłopcy mają tendencję do pozostawania w tyle za dziewczętami w obszarze umiejętności czytania i pisanie, a różnica ta stale się powiększa. Raport NALA wykazał, że jeden na sześciu dorosłych Irlandczyków ma problemy z czytaniem i pisaniem, a mężczyźni częściej niż kobiety mają niski poziom kompetencji językowych (NALA, 2018). Sugeruje to, że problem niskiego poziomu umiejętności czytania i pisanie wśród chłopców może utrzymywać się w wieku dorosłym.

Badanie przeprowadzone przez Centrum Badań Edukacyjnych (z ang. Educational Research Centre, ERC) wykazało, że chłopcy w Irlandii uzyskali niższe wyniki niż dziewczęta w czytaniu i pisaniu we wszystkich

klasach (od 1 do 6) w szkole podstawowej. Różnica między płciami była największa w 6. klasie, gdzie dziewczęta znacznie przewyższały chłopców (ERC, 2019).

Irlandzka Krajowa Organizacja Nauczycieli (z ang. Irish National Teachers' Organisation, INTO) również zajęła się kwestią umiejętności czytania i pisania chłopców w swoich dokumentach programowych i wezwała do przeprowadzenia dalszych badań nad tym zagadnieniem oraz opracowania działań ukierunkowanych na rozwiązanie aktualnych problemów w tym obszarze (INTO, 2021).

Czynniki wpływające na kompetencje językowe chłopców

Jeżeli chodzi o wskazanie konkretnych czynników społecznych i kulturowych wpływających na umiejętności czytania i pisania chłopców w Irlandii, dostępna jest jedynie niewielka ilość badań. Jednakże niektóre z nich zidentyfikowały szereg czynników, które mogą przyczyniać się do powstawania różnic w poziomie umiejętności czytania i pisania wynikających z płci.

Jedno z badań przeprowadzonych przez INTO wykazało, że chłopcy częściej mają negatywne nastawienie do czytania, co może zniechęcać ich do angażowania się w naukę czytania i pisania. Badanie wykazało również, że chłopcy mogą mieć mniejszy dostęp do literatury w domu i że mogą nie otrzymywać takiego samego poziomu wsparcia w rozwoju kompetencji językowych jak dziewczęta (INTO, 2021).

Inne badania podkreślają rolę norm społecznych w kształtowaniu postaw chłopców wobec umiejętności czytania i pisania. Badanie przeprowadzone przez dr Jennifer Buckingham wykazało, że kontekst

społeczny może narzucać chłopcom postrzeganie czytania jako kobiecej czynności oraz że mogą być oni narażeni na presję ze strony rówieśników, aby dostosować się do stereotypów płciowych (Buckingham, 2016).

Czynnikiem w tym względzie może być również szerszy kontekst kulturowy. W Irlandii nadal powszechne jest tradycyjne postrzeganie ról płciowych, a chłopcy mogą być zachęceni do priorytetowego traktowania działań, które są postrzegane jako tradycyjnie męskie, takich jak sport lub zajęcia na świeżym powietrzu. Może to prowadzić do mniejszego nacisku na rozwój umiejętności czytania i pisania oraz braku pozytywnych wzorców do naśladowania dla chłopców, którzy lubią czytać (INTO, 2021).

Jak pokonywać napotymane wyzwania?

W zakresie rozwoju kompetencji językowych chłopców w Irlandii wystosowano kilka zaleceń. Obejmują one ukierunkowane działania w szkołach, promowanie czytania jako pozytywnej aktywności również dla chłopców oraz zachęcanie rodziców do angażowania się w podnoszenie poziomu umiejętności czytania i pisania ich synów. Oto kilka przykładów badań i zaleceń dotyczących rozwoju kompetencji językowych chłopców w Irlandii:

1. INTO wezwała do podjęcia szeregu działań ukierunkowanych na rozwiązanie problemu różnic w poziomie umiejętności czytania i pisania wynikających z płci, w tym do szczególnego wsparcia chłopców, rozwoju zawodowego nauczycieli oraz zapewnienia większej ilości materiałów czytelniczych w szkołach (INTO, 2021).

2. Badanie przeprowadzone przez NALA zaleca, aby wysiłki na rzecz podniesienia poziomu alfabetyzacji dorosłych uwzględniały różnice pomiędzy płciami, koncentrując się na angażowaniu mężczyzn w działania związane z czytaniem i pisanem oraz eliminowaniu konkretnych barier, jakie mogą oni napotkać w pracy nad rozwojem swoich kompetencji językowych (NALA, 2018).

3. Irlandzkie Stowarzyszenie Czytelnicze (z ang. Reading Association of Ireland) zaleciło, aby szkoły promowały czytanie jako pozytywną aktywność również dla chłopców poprzez zapewnienie im dostępu do szerokiej gamy materiałów czytelniczych odpowiadających ich zainteresowaniom oraz widoczne docenienie ich osiągnięć czytelniczych (Irlandzkie Stowarzyszenie Czytelnicze, 2019).

4. Irlandzkie Ministerstwo Edukacji i Nauki zaleciło, aby szkoły angażowały rodziców w rozwój umiejętności czytania i pisania dzieci poprzez zapewnienie zasobów i informacji wspierających rodziców w czytaniu z dziećmi oraz promowanie kultury czytania w domu (Ministerstwo Edukacji i Nauki, 2011).

Najlepsze praktyki w zakresie rozwoju kompetencji językowych chłopców

Skuteczne programy i inicjatywy

1. Projekt na rzecz Kompetencji Językowych Chłopców (z ang. Boys' Literacy Project): projekt opracowany przez INTO, który koncentruje się na poprawie wyników w zakresie czytania i pisania chłopców. Obejmuje on szereg specyficznych działań, takich jak zapewnienie materiałów

czytelniczych odpowiadających zainteresowaniom chłopców, wykorzystanie technologii do zachęcenia chłopców do nauki czytania i pisanie oraz promowanie pozytywnych postaw wobec czytania (INTO, b.d.).

2. Program Walczące Słowa (z ang. Fighting Words): inicjatywa ustanowiona w Dublinie w 2009 r., która zapewnia bezpłatne warsztaty kreatywnego pisanie dla młodych ludzi. Ma na celu zachęcenie chłopców do uczestnictwa w zajęciach z czytania i pisanie poprzez stworzenie interaktywnego środowiska uczenia się wykorzystującego elementy zabawy i pobudzającego kreatywność i wyobraźnię (Fighting Words, b.d.).

3. Program na rzecz Zaangażowania Rodziców w Rozwój Umiejętności Czytania i Pisanie Dzieci (z ang. Parental Involvement in Literacy Development, PILD): opracowany przez NALA i mający na celu wspieranie rodziców w promowaniu rozwoju kompetencji językowych ich dzieci. Program obejmuje warsztaty i materiały dla rodziców, a także szkolenia dla nauczycieli na temat angażowania rodziców w rozwój umiejętności czytania i pisanie dzieci (NALA, b.d.).

4. Program W Czytelnictwie Siła (z ang. Power of Reading): opracowany przez brytyjskie Centrum na rzecz Alfabetyzacji w Szkolnictwie Podstawowym (z ang. Centre for Literacy in Primary Education, CLPE), który został wdrożony w kilku szkołach w Irlandii. Program koncentruje się na rozwijaniu wiedzy i umiejętności nauczycieli w nauczaniu czytania i pisanie, ze szczególnym naciskiem na wykorzystanie wysokiej jakości literatury dziecięcej do angażowania i motywowania chłopców (CLPE, b.d.).

Jak pokonywać napotymane wyzwania?

1. Wsparcie na drodze do wypracowania pasji czytelniczej: chłopcy są bardziej skłonni do czytania, gdy mogą czerpać z niego przyjemność. Należy zachęcać ich do czytania, podsuwając im książki odpowiadające ich zainteresowaniom, oferując różnorodne materiały czytelnicze i dając im możliwość wygospodarowania czasu na ciche czytanie. Badania pokazują, że chłopcy lubią książki non-fiction, komiksy i powieści graficzne, więc to właśnie takie materiały mogą okazać się szczególnie skuteczne w zachęceniu chłopców do czytania (Gavigan i McDonnell, 2021).

2. Zapewnienie męskich wzorców do naśladowania: chłopcy są bardziej skłonni do czytania, gdy dać im pozytywne męskie wzorce ceniące czytanie. Zatrudnienie nauczycieli, bibliotekarzy i wolontariuszy płci męskiej może pomóc zachęcić chłopców do czytania (Lundy i McQuaid, 2013).

3. Wykorzystanie technologii: technologia może być skutecznym narzędziem angażowania chłopców w czytanie. Korzystanie z e-booków, audiobooków i interaktywnych aplikacji do czytania może sprawić, że czytanie będzie dla nich bardziej wciągające i przyjemne (Gavigan i McDonnell, 2021).

4. Wykorzystanie mających na celu rozwój umiejętności czytania aktywności: chłopcy, którzy mają problemy z czytaniem, mogą brać udział w ukierunkowanych na rozwój umiejętności czytania ćwiczeniach odpowiadających ich indywidualnym potrzebom. Na przykład zapewnienie dodatkowego indywidualnego wsparcia, oferowanie lekcji czytania opracowanych specjalnie pod kątem chłopców oraz zapewnianie letnich programów skoncentrowanych na czytaniu i czytaniu może okazać się skuteczne w tym zakresie (Lundy i McQuaid, 2013).

5. Zaangażowanie rodziców: rodzice mogą odegrać ważną rolę we wspieraniu rozwoju umiejętności czytania i pisania chłopców. Angażowanie rodziców poprzez zapewnienie im zasobów i informacji na temat znaczenia umiejętności czytania i pisania, oferowanie programów czytania dla rodziców i dzieci oraz zachęcanie rodziców do czytania z dziećmi w domu (Gavigan i McDonnell, 2021).

Wnioski

Podsumowanie najważniejszych ustaleń

Badania nad kompetencjami językowymi chłopców w Irlandii wskazują, że istnieje znaczna różnica między chłopcami i dziewczętami pod względem umiejętności czytania i pisania, gdzie chłopcy pozostają pod tym względem w tyle za dziewczętami. Podkreśla się potrzebę podejmowania dalszych działań mających na celu zniwelowanie tych różnic i rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców. Zaleca się zachęcanie rodziców do angażowania się w programy alfabetyzacji, wykorzystywanie technologii w dążeniu do wzmocnienia kompetencji językowych chłopców, zapewnianie ukierunkowanego wsparcia dla tych zmagających się z trudnościami w tym obszarze oraz uwzględnianie zainteresowań chłopców w ćwiczeniach związanych z czytaniem i pisanem. Nacisk kładziony jest również na to, iż rozwiązanie problemu różnic w poziomie umiejętności czytania i pisania wynikających z płci ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia wszystkim dzieciom równych szans na odniesienie sukcesu zarówno w szkole, jak i poza nią.

Implikacje w zakresie strategii i jej praktycznego wdrożenia

W ujęciu ogólnym wyniki badań podkreślają potrzebę skoordynowanego i kompleksowego podejścia do zagadnienie rozwoju kompetencji językowych chłopców, gdzie aktywną rolę odegrać muszą decydenci, wychowawcy, rodzice i organizacje społeczne. Ich współpraca umożliwi zlikwidowanie różnic w zakresie umiejętności czytania i pisania wynikających z płci oraz da szansę wszystkim dzieciom na zdobycie umiejętności i wiedzy niezbędnych do odniesienia sukcesu zarówno w szkole, jak i poza nią.

Postępy w tym zakresie będą możliwe dzięki podjęciu następujących kroków:

Decydenci polityczni powinni priorytetowo traktować opracowanie i wdrażanie strategii mających na celu rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców. Obejmuje to zapewnienie finansowania programów alfabetyzacji skierowanych do chłopców i promowanie zaangażowania rodziców w aktywności związane z czytaniem i pisaniem.

Szkoły i nauczyciele powinni zapewnić wdrożenie programów alfabetyzacji dostosowanych do konkretnych potrzeb i zainteresowań chłopców. Może to obejmować wykorzystanie technologii do rozwoju kompetencji językowych, uwzględnienie zainteresowań chłopców w ćwiczeniach związanych z czytaniem i pisaniem oraz zapewnienie ukierunkowanego wsparcia dla chłopców zmagających się z trudnościami w tym obszarze.

Szkoły i nauczyciele powinni dodatkowo podejmować odpowiednie działania na rzecz promowania równości płci w edukacji w zakresie czytania i pisania, zapewniając wszystkim uczniom równe szanse rozwoju kompetencji językowych. Może to obejmować przeciwdziałanie

związanym z płcią stereotypom i uprzedzonym zarówno w zakresie materiałów dydaktycznych, jak i oceniania umiejętności uczniów.

Rodzice i opiekunowie powinni być zachęceni do odgrywania aktywnej roli w promowaniu rozwoju umiejętności czytania i pisania swoich synów. Obejmuje to czytanie z dziećmi, tworzenie pozytywnego środowiska czytelniczego w domu i wspieranie aktywności związanych z czytaniem i pisaniem dzieci.

Powyższe rozwiązania pozwolą na kompleksowe zbadanie czynników wpływających na kompetencje językowe chłopców w krajach biorących udział w niniejszym projekcie, a także najlepszych praktyk i wyzwań związanych z podniesieniem poziomu alfabetyzacji. Oczywiście poszczególne działania mogą być odpowiednio modyfikowane, tak aby dostosować je do konkretnych potrzeb i celów projektu.

Bibliografia

Borgonovi, F., (2020). Analysis: Girls consistently outperform boys in reading skills – but could this be changing?
<https://www.ucl.ac.uk/news/2020/feb/analysis-girls-consistently-outperform-boys-reading-skills-could-be-changing>

<https://www.nala.ie/literacy-and-numeracy-in-ireland/>

<https://irishwritersunion.org/about/irish-literature-a-brief-history>

Kenny, K., (2001). The Construction of Irish Identity in the Nineteenth Century: The Case of the National Schools. Irish Journal of Sociology, 10(1), 53-69.

Redaktorzy Encyclopædia Britannica, (2012). Irish literary renaissance. Encyclopaedia Britannica. <https://www.britannica.com/event/Irish-literary-renaissance>

Darmody, M., (2016). Education and Inequality in the Republic of Ireland. W G. E. Whelan & D. J. M. Wright (Eds.), Understanding Irish Society (s. 251-267). Springer International Publishing.

<https://www.rte.ie/news/education/2017/1205/925015-literacy-reading-study/>

Educational Research Centre, (2019). Trends in Mathematics and Science Study (TIMSS) 2019: Irish National Report. Pobrano z <https://www.erc.ie/documents/timss-2019-irish-national-report>

National Adult Literacy Agency, (2018). Understanding literacy: Reading the signs. Pobrano z https://www.nala.ie/sites/default/files/Understanding_Literacy_Reading_the_Signs_NALA_2018.pdf

Irish National Teachers' Organization, (2021). Boys and Literacy. Pobrano z <https://www.into.ie/app/uploads/2021/02/Boys-and-Literacy-Resource.pdf>

Buckingham, J. (2016). Boys' Literacy and Schooling: An Overview of the Issue. Centre for Independent Studies. Pobrano z <https://www.cis.org.au/app/uploads/2016/03/op105.pdf>

Irish National Teachers' Organization, (2021). Boys and Literacy. Pobrano z <https://www.into.ie/app/uploads/2021/02/Boys-and-Literacy-Resource.pdf>

Reading Association of Ireland, (2019). Recommendations for promoting reading among boys. Pobrano z <https://www.reading.ie/wp-content/uploads/2019/09/RAI-Recommendations-for-Promoting-Reading-Among-Boys.pdf>

Department of Education and Skills, (2011). National Literacy and Numeracy Strategy 2011-2020. Pobrano z <https://www.education.ie/en/Publications/Policy-Reports/national-literacy-and-numeracy-strategy-2011-2020.pdf>

Irish National Teachers' Organization, (b.d.). Boys' Literacy Project. Pobrano z <https://www.into.ie/app/uploads/2017/11/Boys-Literacy-Project-Brochure.pdf>

Fighting Words, (b.d.). About Fighting Words. Pobrano z <https://www.fightingwords.ie/about>

National Adult Literacy Agency, (b.d.). Parental Involvement in Literacy Development (PILD) Programme. Pobrano z <https://www.nala.ie/pild>

Centre for Literacy in Primary Education, (b.d.). The Power of Reading. Pobrano z <https://clpe.org.uk/powerofreading>

Irish National Teachers' Organisation (INTO), (2018). Boys and literacy: A call to action. Pobrano z <https://www.into.ie/app/uploads/2018/11/INTO-Boys-and-Literacy-Report.pdf>

National Council for Curriculum and Assessment (NCCA), (2011). Boys and Literacy: Research and practice. Pobrano z https://www.ncca.ie/media/1269/ncca_report_boys_and_literacy.pdf

Central Statistics Office, (2018). Education statistics: Pupils and teachers in Ireland. Pobrano z <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/eds/pupilsandteachersinireland20172018/>

Rekomendacje w zakresie rozwoju

W poniższym rozdziale podręcznika Boyslingo przedstawiamy obszerny zbiór wskazówek dotyczących rozwoju kompetencji językowych chłopców. Zalecenia te zostały przygotowane w oparciu o dogłębny przegląd specjalistycznych opracowań, dokładną analizę potrzeb oraz cenne informacje pozyskane w drodze badania istniejących dobrych praktyk. Przedstawione tu wskazówki, skupiające się na konkretnych wyzwaniach i potrzebach zidentyfikowanych w trakcie realizacji projektu, składają się na praktyczne i poparte danymi naukowymi strategie dla edukatorów. Poprzez włączenie ich do swoich praktyk dydaktycznych, nauczyciele mają szansę na stworzenie inkluzywnych i dynamicznych środowisk uczenia się umożliwiających chłopcom rozwijanie silnych kompetencji językowych, pielęgnowanie pasji do czytania i poprawę wyników w nauce.

kompetencji językowych chłopców

Metoda	Praktyczne wskazówki i przykłady
<p>Podejście oparte na współpracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcenie chłopców do wspólnego pisania, tzn. wspólnego tworzenia narracji lub scenariuszy, mającego na celu rozwijanie umiejętności pracy w zespole, kreatywności i kompetencji komunikacyjnych. • Promowanie wspólnego czytania, tzn. uczestnictwa w klubach książki lub grupach czytelniczych, mającego na celu zachęcenie chłopców do partycypacji społecznej, interakcji z rówieśnikami, rozwój ich umiejętności czytania ze zrozumieniem i krytycznego myślenia.
<p>Interesujące materiały czytelnicze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie chłopcom dostępu do materiałów czytelniczych odpowiadających ich

Kreatywne pisanie i
ekspresja twórcza

Wykorzystanie
technologii i
multimediów

zainteresowaniom, takim jak sport, technologia, przygoda lub humor.

- Stworzenie biblioteki z zasobami uwzględniającymi literaturę i autorów atrakcyjnych z punktu widzenia chłopców, a także zapewnienie dostępu do materiałów czytelniczych odpowiadających ich preferencjom.
- Zachęcenie chłopców do wspólnego czytania w szkole i w klasie w celu urozmaicenia zajęć i podniesienia stopnia zaangażowania w nie.
- Zachęcenie chłopców do wyrażania swojej kreatywności poprzez pisanie, na przykład poprzez tworzenie komiksów lub pisanie własnych opowiadań.
- Włączenie aktywności takich jak tworzenie narracji, pisanie powieści oraz tekstów na dowolny temat, co pozwoli chłopcom rozwijać umiejętności pisania i wyobraźnię.
- Korzystanie z narzędzi i zasobów cyfrowych odpowiadających preferencjom chłopców, takich jak e-booki, audiobooki lub interaktywne aplikacje do czytania.

Wieloaspektowe
uczenie się i
zaangażowanie

Podejście
metapoznawcze i
refleksyjne

- Włączenie do zajęć elementów multimedialnych, takich jak materiały audiowizualne, odpowiadających ich zainteresowaniom, co pomoże w jeszcze większym stopniu stymulować ich kreatywność i zaangażowanie.
- Zaspokojenie różnorodnych preferencji edukacyjnych chłopców poprzez przyjęcie wieloaspektowego podejścia do uczenia się uwzględniającego teksty o tematyce społecznej, ćwiczenia z podziałem na role i realizację wspólnych projektów.
- Promowanie pracy w grupach mieszanych, wspólne pisanie i redagowanie tekstów, a także wspólne czytanie mające na celu rozwój umiejętności pracy w zespole, komunikacji i krytycznego myślenia.
- Wspieranie świadomości chłopców w zakresie procesów myślenia i uczenia się poprzez zastosowanie podejścia metapoznawczego i refleksyjnego.
- Zachęcenie do codziennego czytania i angażowanie chłopców w wybór tematów.
- Kładzenie nacisku na zdolności metapoznawcze i refleksyjne

Technologia i aktywne uczenie się

przyczyniające się do rozwoju kompetencji językowych oraz umiejętności analitycznych.

- Wykorzystanie technologii na potrzeby uczenia się eksploracyjnego i prowadzenie aktywnych zajęć edukacyjnych odpowiadających zainteresowaniom i preferencjom chłopców.
- Wdrożenie podejścia skoncentrowanego na tekście, odpowiednie dostosowanie zajęć lekcyjnych i stosowanie zróżnicowanych metod nauczania, tak aby uwzględnić różnorodne style uczenia się uczniów.
- Płynne przechodzenie od tekstów narracyjnych do naukowych w celu poszerzenia wiedzy i rozwoju umiejętności rozumienia różnych rodzajów treści.

Wykorzystywanie mechanizmów gier w procesie uczenia się

- Włączenie mechanizmów gier do ćwiczeń związanych z czytaniem i pisanem, tak aby uczynić je bardziej interesującymi i interaktywnymi.
- Korzystanie z aplikacji edukacyjnych, platform internetowych i gier

<p>Kontekstowa nauka gramatyki</p>	<p>zawierających ćwiczenia z czytania i pisania.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nauczanie gramatyki w kontekście autentycznego użycia języka. ● Analizowanie struktur gramatycznych w omawianych tekstach, tak aby pomóc chłopcom zrozumieć, jak gramatyka funkcjonuje w języku w życiu codziennym. ● Rozwijanie kompetencji językowych poprzez kontekstowe nauczanie gramatyki.
<p>Regularne czytanie grupowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Wprowadzenie grupowych zajęć czytelniczych, takich jak kluby książki lub grupy czytelnicze, w których chłopcy mogą wspólnie czytać i dyskutować o przeczytanych książkach. ● Promowanie poczucia wspólnoty, interakcji z rówieśnikami oraz rozwój umiejętności czytania ze zrozumieniem i krytycznego myślenia poprzez czytanie grupowe.
<p>Zanikające rusztowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Stopniowe zmniejszanie poziomu pomocy udzielanej chłopcom podczas wykonywania zadań związanych z czytaniem i pisanem.

Tworzenie komiksów i
pisanie opowiadań

Udostępnianie
własnych książek

Dostosowany program
nauczania

- Wsparcie w procesie rozwoju niezależności i wypracowania wiary we własne umiejętności poprzez zastosowanie metody zanikających rusztowań.
- Zachęcenie chłopców do wyrażania swojej kreatywności poprzez tworzenie komiksów i pisanie własnych opowiadań.
- Połączenie zainteresowania chłopców elementami wizualnymi z tworzeniem narracji mające na celu wspieranie zaangażowania i chęci do pisania.
- Zachęcenie chłopcom do przynoszenia i dzielenia się swoimi ulubionymi książkami z klasą.
- Zachęcenie chłopców do polecania sobie nawzajem książek i sięgania po zróżnicowane materiały czytelnicze poprzez wymianę książek z kolegami.
- Dostosowanie zajęć lekcyjnych, tak aby uwzględniały tematy i zagadnienia istotne i interesujące z punktu widzenia chłopców.
- Wykorzystywanie treści, do których chłopcy będą mogli się odnieść, czyli odpowiadających ich

Ćwiczenia z czytania ze
rozumieniem w
obszarze różnych
przedmiotów

zainteresowaniom i preferencjom, w ten sposób motywując ich do czytania i czynnego uczestnictwa w zajęciach.

- Prowadzenie ćwiczeń z czytania ze zrozumieniem nie tylko w przedmiotach językowych, ale także w czasie zajęć z historii, geografii, nauk społecznych itp.
- Wzmocnienie umiejętności czytania ze zrozumieniem i łączenie różnych obszarów wiedzy poprzez wprowadzenie ćwiczeń z czytania ze zrozumieniem w obszarze różnych przedmiotów.

Dostęp do biblioteki

- Stworzenie biblioteki na poziomie szkoły lub klasy.
- Regularna aktualizacja zasobów o literaturę i autorów atrakcyjnych z punktu widzenia chłopców.
- Zapewnienie dostępu do materiałów czytelniczych odpowiadających ich zainteresowaniom mające na celu promocję zaangażowania i poszukiwania nowych tematów.

Aktywne działania
edukacyjne

- Wdrożenie praktycznych i interaktywnych działań takich jak ćwiczenia z podziałem na role, odgrywanie dialogów, wspólna

Zaangażowanie rodziców

Uwzględnienie różnic pomiędzy płciami

realizacja projektów lub kreatywne ćwiczenia pisania mające na celu zachęcenie chłopców do aktywnej pracy nad tekstem.

- Zachęcenie do aktywnego uczestnictwa w zajęciach i zapewnienie chłopcom możliwości wykorzystania pozyskanej wiedzy i umiejętności w praktyczny sposób.
- Zapewnienie rodzicom zasobów i informacji na temat znaczenia umiejętności czytania i pisania.
- Prowadzenie zajęć wspólnego czytania dla rodziców i dzieci mające na celu zaangażowanie rodziców w rozwój umiejętności czytania i pisania ich dzieci.
- Zachęcenie rodziców do czytania z dziećmi w domu i stworzenie środowiska wspierającego czytanie.
- Opracowanie programów i materiałów dydaktycznych uwzględniających specyficzne potrzeby i style uczenia się chłopców.
- Stworzenie interdyscyplinarnych programów odpowiadających zainteresowaniom i preferencjom chłopców.

Prowadzenie
ukierunkowanych
działań

- Opracowanie programów uwzględniających różnice pomiędzy płciami i skutecznie wspierających rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców.
- Podjęcie ukierunkowanych działań wspierających chłopców mających problemy z czytaniem.
- Podjęcie działań w zakresie indywidualnego wsparcia takich jak dodatkowe lekcje czytania lub letnie programy skupiające się na umiejętnościach czytania i pisania, mające na celu zaspokojenie indywidualnych potrzeb i rozwój kompetencji językowych chłopców.

Technologia a kompetencje językowe chłopców

Niniejszy podręcznik dla nauczycieli z obszaru kompetencji językowych chłopców zawiera zestawienie wybranych stron internetowych, aplikacji i narzędzi zaprojektowanych w celu wspierania chłopców w rozwoju kompetencji językowych. Ten kompleksowy zbiór stworzony został z myślą o przedstawieniu nauczycielom szeregu interaktywnych i wykorzystujących elementy zabawy zajęć dostosowanych do poziomu umiejętności czytania i pisanie chłopców, a równocześnie mających na celu ich rozwój. Korzystanie z polecanych tutaj platform umożliwi chłopcom aktywne uczestnictwo w stymulujących ćwiczeniach ukierunkowanych na poszerzenie ich słownictwa, rozwój umiejętności czytania ze zrozumieniem oraz pielęgnację prawdziwej pasji do nauki języków. Niezależnie od tego, czy mówimy o wykorzystujących mechanizmy gier aplikacjach do nauki języków, interaktywnych quizach i testach, czy też multimedialnych narzędziach umożliwiających tworzenie treści, niniejszy podręcznik wyposaża nauczycieli w rozwiązania pozwalające na tworzenie aktywizujących doświadczeń

Aplikacje do nauki języków, słowniki i narzędzia do ćwiczeń z gramatyki

Vocabulary

vocabulary.com

Platforma internetowa stymulująca rozwój słownictwa zawierająca listy słów, interaktywne ćwiczenia, quizy i teksty do czytania.

Zachęcenie chłopców do odkrywania nowych słów i angażowania się w interaktywne ćwiczenia mające na celu poszerzenia słownictwa.

Duolingo

Popularna aplikacja do nauki języków wykorzystująca mechanizmy gier – dostępna dla szeregu języków.

Motywowanie chłopców do wyboru interesującego ich języka i codziennego przechodzenia przez zestawy ćwiczeń w celu rozwoju umiejętności językowych.

Grammarly

Narzędzie do ćwiczeń z gramatyki, które pomaga użytkownikom rozwijać umiejętność poprawnego pisania.

Zachęcenie chłopców do sprawdzania tworzonych tekstów za pomocą Grammarly w celu identyfikacji i poprawy błędów gramatycznych.

Pons

Narzędzia językowe, w tym ćwiczenia z tłumaczeń, sprawdzanie pisowni, słowniki, ćwiczenia z odmiany słów, słownictwo i ćwiczenia z gramatyki.

Zachęcenie chłopców do korzystania z ćwiczeń z tłumaczeń i słownictwa Pons w celu rozwoju umiejętności rozumienia i praktycznego wykorzystania języków obcych.

Testy, quizy i sprawdziany

[Quiz Maker](#)
quizmaker

Platforma do tworzenia dostosowanych do indywidualnych potrzeb testów, quizów i sprawdzianów.

Tworzenie interaktywnych quizów dostosowanych do zainteresowań i poziomu kompetencji językowych chłopców w celu oceny poziomu umiejętności czytania ze zrozumieniem i rozwoju umiejętności czytania i pisanie.

[Quizlet](#)
Quizlet

Aplikacja wykorzystująca fiszki do nauki szerokiej gamy przedmiotów w prosty i przyjemny sposób.

Zachęcenie chłopców do tworzenia fiszek ze słownictwem i kluczowymi pojęciami pochodzącymi z przeczytanych przez nich materiałów służących wzmocnieniu pozyskanych umiejętności i wiedzy.

[Kahoot](#)
Kahoot!

Platforma edukacyjna wykorzystująca mechanizmy gier zawierająca interaktywne quizy i sprawdziany.

Możliwość organizacji turniejów Kahoot w zakresie kompetencji językowych służących angażowaniu chłopców w przyjazną rywalizację i

wzmacniających ich umiejętności czytania i rozumienia.

Wydawnictwa dydaktyczne, interaktywne gry i platformy

Uczenie się i doskonalenie znajomości języków obcych poprzez teledyski i teksty piosenek.

Zachęcenie chłopców do słuchania piosenek w wybranym przez nich języku i śledzenie ich tekstów służące rozwojowi umiejętności czytania, słuchania i wymowy.

Platforma online do tworzenia animowanych filmów i prezentacji oraz interaktywnych treści multimedialnych.

Inspirowanie chłopców do tworzenia animowanych filmów i prezentacji obrazujących główne zagadnienia poruszane w przeczytanych przez nich książkach i służących rozwojowi ich umiejętności czytania ze zrozumieniem i tworzenia narracji.

Internetowa platforma edukacyjna, która pobudza ciekawość świata i zachęca do nauki poprzez odkrywanie zjawisk życia codziennego.

Zachęcenie chłopców do odkrywania zjawisk życia codziennego, czytania tekstów towarzyszących i angażowania się w dyskusje na poruszane tematy, co służyć ma rozwojowi umiejętności krytycznego myślenia i czytania ze zrozumieniem.

Radio Garden

Narzędzie umożliwiające pracę nad wymową i rozwój umiejętności rozumienia ze słuchu poprzez słuchanie muzyki, wywiadów i innych materiałów w różnych językach.

Zachęcenie chłopców do słuchania stacji radiowych w języku, którego się uczą, w celu doskonalenia umiejętności rozumienia ze słuchu i wymowy.

ESL Video

ESL Video

Strona internetowa oferująca ćwiczenia gramatyczne i słuchowe, a także materiały dydaktyczne dla osób uczących się języka angielskiego.

Wykorzystanie ćwiczeń z gramatyki i rozumienia ze słuchu zawartych na platformie ESL Video służące rozwojowi znajomości języka angielskiego i zapewnieniu dodatkowych ćwiczeń praktycznych dla chłopców.

Pixton

Platforma internetowa do tworzenia komiksów cyfrowych i scenorysów.

Motywowanie chłopców do tworzenia własnych komiksów lub narracji graficznych na podstawie przeczytanych historii służące rozwojowi umiejętności tworzenia graficznych narracji i kreatywności.

MakeBeliefsComix

Strona internetowa do projektowania komiksów z wykorzystaniem gotowego tła, rekwizytów i postaci.

Zachęcenie chłopców do tworzenia własnych komiksów w celu rozwoju umiejętności tworzenia

narracji i motywacji do kreatywnej pracy z czytаныmi tekstami.

Internetowa platforma edukacyjna z filmami informacyjnymi i interaktywnymi lekcjami na różne tematy.

Zachęcenie chłopców do oglądania filmów TED-Ed poruszających interesujące ich tematy w celu poszerzenia ich wiedzy i rozwoju umiejętności krytycznego myślenia.

National Geographic Kids

Zasoby internetowe oferujące artykuły, filmy, gry i quizy na temat zwierząt, przyrody, geografii i kultury.

Zachęcenie chłopców do zapoznania się z treściami edukacyjnymi dostępnymi na platformie National Geographic Kids w celu rozwoju umiejętności czytania ze zrozumieniem i poznawania otaczającego ich świata.

Kids World Travel Guide

Przyjazna dzieciom platforma do odkrywania i poznawania krajów i kultur na całym świecie.

Zachęcenie chłopców do odkrywania różnych krajów i poznawania ich zwyczajów, zabytków i ciekawych faktów na ich temat, aby poszerzyć ich wiedzę i świadomość kulturową.

NASA Kids' Club

Interaktywne i angażujące treści dla dzieci służące odkrywaniu przestrzeni kosmicznej, nauki i technologii.

Rozbudzenie zainteresowania chłopców eksploracją kosmosu i astronomią poprzez dostęp do interaktywnych gier, ćwiczeń, filmów i

artykułów prezentowanych na platformie NASA Kids' Club.

Film English

Strona zawierająca plany lekcji i ćwiczenia oparte na krótkich filmach dla uczących się języków.

Wykorzystanie planów lekcji i ćwiczeń prezentowanych na platformie Film English w celu zachęcenia chłopców do aktywnej nauki języka przy wykorzystaniu atrakcyjnych wizualnie filmów krótkometrażowych.

Smithsonian Kids

Zasoby online opracowane przez Smithsonian Institution i oferujące treści edukacyjne, gry i ćwiczenia z obszaru nauki, historii, sztuki i kultury.

Zachęcenie chłopców do zapoznania się z szeroką gamą zagadnień omawianych na platformie Smithsonian Kids i rozwiązywania interaktywnych zadań w celu poszerzenia wiedzy i zgłębienia różnorodnych tematów.

Storyline Online

Platforma zawierająca filmiki z aktorami czytającymi na głos książki dla dzieci.

Zachęcenie chłopców do oglądania filmików z aktorami czytającymi na głos książki dla dzieci w celu rozwoju umiejętności rozumienia ze słuchu, czytania i pisania oraz pobudzenia wyobraźni.

Time Out for English

Strona internetowa zawierająca filmiki z koszykarzami czytającymi dzieciom książki w języku angielskim.

Zachęcenie chłopców do oglądania filmików i śledzenia towarzyszących im ilustracji w celu podniesienia poziomu znajomości języka angielskiego i pielęgnowania pasji czytelniczej.

Narzędzia do tworzenia treści multimedialnych

Platforma online do tworzenia infografik, prezentacji i innych treści wizualnych.

Zachęcenie chłopców do używania Venngage do tworzenia wizualnych prezentacji podsumowujących kluczowe zagadnienia poruszane w przeczytanych przez nich tekstach, służące rozwojowi umiejętności rozumienia i komunikacji wizualnej.

Internetowa platforma projektowa i komunikacji wizualnej.

Inspirowanie chłopców do korzystania z serwisu Canva do tworzenia atrakcyjnych wizualnie prezentacji lub plakatów na temat przeczytanych książek, służące rozwojowi ich kreatywności i umiejętności komunikacyjnych.

Platforma internetowa do tworzenia atrakcyjnych wizualnie chmur słów.

Zachęcenie chłopców do tworzenia chmur słów przy użyciu kluczowych słownictwa zaczerpniętego z przerobionych przez nich materiałów czytelniczych w celu rozwijania umiejętności reprezentacji wizualnej i rozumienia ważnych pojęć.

Padlet to wszechstronna platforma do tworzenia interaktywnych i wizualnie atrakcyjnych tablic informacyjnych służących do organizowania i prezentowania informacji.

[Padlet](#)

:Padlet

Zachęcenie chłopców do tworzenia tablic informacyjnych, za pomocą których chłopcy mogą polecać innym przeczytane książki, pisać krótkie recenzje i dyskutować o swoich ulubionych książkach. Zachęca to do zaangażowania czytelniczego i poszerza horyzonty literackie.

Fodey Newspaper Snippet Generator to strona internetowa, która umożliwia użytkownikom tworzenie własnych tekstów o charakterze krótkich artykułów prasowych. Strona ma prosty interfejs umożliwiający użytkownikom wprowadzenie żądanych nagłówek, dat i treści, a w efekcie końcowym wygenerowanie obrazu krótkiego artykułu prasowego.

[Fodey](#)

fodey.com

Wykorzystanie generatora krótkich artykułów prasowych Fodey do tworzenia fikcyjnych materiałów prasowych z intrygującymi nagłówkami i pomysłami na artykuły. Chłopcy mogą wykorzystać wygenerowane przez siebie artykuły jako inspirację do kreatywnego pisania, rozwijając w ten sposób umiejętność tworzenia narracji i pobudzając wyobraźnię.

[MindMup](#)

MINDMUP

MindMup to internetowe narzędzie do mapowania myśli, które pozwala użytkownikom tworzyć i organizować swoje pomysły wizualnie. Strona ma prosty interfejs do tworzenia,

edytowania i udostępniania map myśli, które są graficznymi reprezentacjami koncepcji, pomysłów i powiązań pomiędzy nimi.

MindMup daje chłopcom możliwość sporządzania notatek podczas czytania i wyszukiwania informacji w internecie. Chłopcy mogą stworzyć mapę myśli, aby podsumować kluczowe punkty, główne idee i dodatkowe informacje zawarte w czytanej treści. Ta wizualna reprezentacja pomaga im lepiej rozumieć i zapamiętywać wyszukane informacje oraz ćwiczyć ich streszczanie.

StoryJumper to kreatywna platforma, która pozwala młodym pisarzom tworzyć i publikować własne historie z konfigurowalnymi postaciami, obrazami i narracją głosową.

Chłopcy mogą używać StoryJumper do wyrażania swojej inwencji twórczej i pobudzania wyobraźni, pisząc i ilustrując własne historie. Platforma daje im możliwość tchnięcia życia w tworzone historie dzięki gotowym zasobom różnych postaci, środowisk i rekwizytów. Rozwija to umiejętność tworzenia narracji, pobudza ich wyobraźnię i pielęgnuje ich pasję do czytania i pisania.

Voki

Voki to platforma zawierająca szeroką gamę konfigurowalnych mówiących awatarów, które można spersonalizować za pomocą różnych głosów, języków, akcentów i wyglądu. Użytkownicy mogą tworzyć własne awatary lub wybierać z biblioteki gotowych awatarów.

Voki wspiera rozwój umiejętności komunikacji werbalnej chłopców, zapewniając im zawierający elementy zabawy i interaktywny sposób ćwiczenia mówienia i prezentowania. Chłopcy mogą tworzyć awatary i nagrywać swoje głosy, co pozwala im ćwiczyć wymowę, intonację i umiejętności wystąpień publicznych. Rozwija to ich zdolności komunikacji werbalnej i pozytywnie wpływa na poczucie pewności siebie przy zabieraniu głosu w dyskusjach.

Wnioski

Podsumowując, niniejszy podręcznik z obszaru kompetencji językowych chłopców zawiera wnikliwą analizę obecnego poziomu umiejętności czytania i pisania chłopców w różnych krajach, w tym na Cyprze, w Polsce, Irlandii, Grecji i we Włoszech. Omówione opracowania specjalistyczne podkreślały wyzwania, przed którymi stoją chłopcy w procesie rozwoju umiejętności czytania i pisania oraz znaczne różnice pomiędzy płciami pojawiające się w wielu systemach edukacyjnych.

W podręczniku podkreślono, że na rozwój umiejętności czytania i pisania chłopców wpływa szereg czynników, w tym aspekty społeczne, kulturowe, ekonomiczne i edukacyjne. Czynniki te kształtują postawy chłopców wobec ich zaangażowania w aktywności związane z czytaniem i pisanem oraz ich ogólne wyniki w zakresie kompetencji językowych.

Aby pomóc chłopcom sprostać wyzwaniom stojącym przed nimi w zakresie rozwoju umiejętności czytania i pisania, w podręczniku przedstawiono kilka zaleceń i najlepszych praktyk. Obejmują one zwiększenie zaangażowania rodziców, zwalczanie stereotypów związanych z płcią, zapewnienie dostępu do technologii i zasobów, dostosowanie metod nauczania do indywidualnych stylów uczenia się oraz wdrożenie skutecznych programów alfabetyzacji uwzględniających zainteresowania chłopców i stymulujących ich motywację.

Ponadto w podręczniku podkreślono znaczenie technologii w rozwoju kompetencji językowych chłopców. Interaktywne technologie, gry edukacyjne i cyfrowe materiały czytelnicze zostały zidentyfikowane jako narzędzia mogące pozytywnie wpłynąć na zaangażowanie chłopców i wypełnić lukę między ich zainteresowaniami a biegłością w czytaniu.

Ważne jest, aby technologia była dostępna dla wszystkich chłopców, niezależnie od ich statusu społeczno-ekonomicznego.

Na koniec w podręczniku podkreślono potrzebę skoordynowanego i kompleksowego podejścia ze strony decydentów, wychowawców, rodziców i organizacji społecznych mającego na celu rozwiązanie problemu różnic w poziomie kompetencji językowych wynikających z płci. Wdrożenie zaleceń i najlepszych praktyk przedstawionych w niniejszym podręczniku umożliwi stworzenie równych szans dla wszystkich dzieci, otwierając im drogę do sukcesu w rozwoju umiejętności czytania i pisania oraz przyszłych przedsięwzięciach życiowych.

Partnerzy

KOORDYNATOR PROJEKTU

Sysco Polska Sp. z o.o.

syscopolska.pl

NEOPHYTOS CH CHARALAMBOUS (INSTITUTE OF DEVELOPMENT LTD)

iodevelopment.eu

1st Primary School of Rafina

www.1dimrafina.com

CESIE

cesie.org

**CENTRE FOR ADVANCEMENT OF RESEARCH AND DEVELOPMENT
IN EDUCATIONAL TECHNOLOGY LTD-CARDET**

www.cardet.org

Eurospeak Limited

www.eurospeak-ireland.com

**Dofinansowane
przez Unię Europejską**

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.